

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 3 mars 1893 kl. 4 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet.
(2:a U. A.)

Ordinarie anslag.

Postverket.

1:o) I den till Riksdagen den 16 januari innevarande år aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 14 januari 1893 tillstyrkta ändringar i postverkets stater äfvensom af den enligt samma protokoll föreslagna bestämmelsen om rätt för postinspektör att uppbära i hans innehafvande ordinarie befattning intjent ålderstillägg, måtte för år 1894 bestämma postverkets anslag, förslagsvis beräknadt, till 7,642,000 kronor, att utgå direkt af postmedlen, hvarigenom postverkets utgiftsstaten skulle ökas med 198,500 kronor.

Slutsummorna af de för år 1894 föreslagna staterna, jemförda med de för innevarande år af Kongl. Maj:t fastställda, äro, enligt hvad åberopade statsrådsprotokoll gifver vid handen, följande:

	år 1894:	år 1893:
aflöningsstaten	kr. 2,949,700: —	kr. 2,922,300: —
öfvergångsstaten	» 3,600: —	» 4,600: —
indragningsstaten	» 2,593: —	» 2,593: —
pensionsstaten	» 92,750: —	» 95,500: —
omkostnadsstaten	» 4,507,000: —	» 4,337,000: —
oförutsedda utgifter	» 40,000: —	» 40,000: —
afkortningar och restitutioner.....	» 46,357: —	» 41,507: —
Summa	kr. 7,642,000: —	kr. 7,443,500: —

Af den i statsrådsprotokollet (sid. 2—12) lemnade utredning inhemtas, att de föreslagna ändringarna i de särskilda staterna afse.

1. Ökning.

A. Aflöningsstaten:

i anslaget till vaktbetjente, för beredande af lön till 13 vaktbetjente, som komme att ersätta 13 indragna vaktmästare, med	kr. 6,500: —	
i dito till aflönande af extra biträden vid distriktsförvaltningarna och postanstalterna med	» 20,000: —	
i dito till arfvoden åt extra vaktbetjente och hushyresbidrag för en del betjente med	» 10,000: —	kr. 36,500: —

B. Pensionsstaten:

genom af Kongl. Maj:t beviljade nya pensioner	kr. 5,500: —
---	--------------

C. Omkostnadsstaten:

i anslaget till uppbornds- och frimärkesprovision med	kr. 10,000: —	
i dito till expensutgifter med	» 15,000: —	
Transport	kr. 25,000: —	kr. 42,000: —

	Transport	kr. 25,000: —	kr. 42,000: —
i anslaget till traktamenten för tjänstemän			
i jernvägspostkupé med.....	»	20,000: —	
i dito till traktamenten för vaktbetjente med	»	10,000: —	
i dito till postföringskostnad vid befordran			
å jernväg med	»	90,000: —	
i dito till postföringskostnad vid befordran			
å landsväg och inom postanstalternas områden samt till landbrefbäring			
med	»	10,000: —	
i dito för tillverkning af frimärken, frankokuert, brefkort och kortbref med.....	»	15,000: —	kr. 170,000: —

D. Afkortningar och restitutioner m. m.

ökning med	kr. 4,850: —
	<hr/>
	Summa ökning kr. 216,850: —

II. Minskning.

A. Aflöningsstaten:

genom uteslutande ur staten af 13 vaktmästarebefattningar	
med en lön af tillhoppa.....	kr. 9,100: —

B. Öfvergångsstaten:

genom afförande af det för postmästaren i Misterhult upptagna belopp	kr. 1,000: —
--	--------------

C. Pensionsstaten:

genom besparing i följd af pensionstagares afgång.....	kr. 8,250: —
	<hr/>
	Summa minskning kr. 18,350: —
Om från summan af ökningen	» 216,850: —
drages summan af minskningen	» 18,350: —
	<hr/>
erhålles det belopp af.....	kr. 198,500: —

hvarmed enligt Kongl. Maj:ts förslag postverkets utgiftsstaten skulle komma att för år 1894 på det hela ökas.

Utskottet, som beträffande de omständigheter, hvilka legat till grund för de ifrågasatta förändringarna i de särskilda staterna, tillåter sig hänvisa till statsrådsprotokollet, får efter samma protokoll här närmare redogöra allenast för de skäl, som anförts till stöd för den föreslagna bestämmelsen om rätt för postinspektör att uppbära i hans innehafvande befattning intjent ålderstillägg.

I fråga härom har departementschefen erinrat, att generalpoststyrelsen, som i sitt förslag till stater för postverket för år 1894 upptagit anslaget till ålderstillägg till samma belopp, hvarmed det uppförts för innevarande år, bland utgifterna å detta anslag inberäknat de ålderstillägg, som tre utaf de af styrelsen föreslagna och af Kongl. Maj:t den 18 november nästlidet år för en tid af tre år från den 1 januari innevarande år förordnade postinspektörer intjenat å innehafvande ordinarie befattningar i postverket, då styrelsen antagit, att desse vore berättigade att fortfarande uppbära ålderstilläggen, samt i allt fall nödiga medel till ålderstilläggen måste beräknas i staten, för den händelse att postinspektör frånträdde det honom meddelade förordnandet och återginge till sin ordinarie befattning.

Med afseende derå att, på sätt statskontoret i inhemtadt utlåtande anført, aflöningsförmånerna för samtliga postinspektörerna vore lika och blifvit bestämda utan att hänsyn tagits till möjligheten för en del af tjänsteinnehafvarne att förutom dessa aflöningsförmåner bibehålla någon del af den aflöning, som vore beviljad för annan tjänstebefattning inom postverket, hade emellertid, anmärker departementschefen vidare, Kongl. Maj:t vid meddelande af förordnanden för postinspektörerna i de fem postinspektionsdistrikten, funnit hinder möta för bifall till generalpoststyrelsens framställning derom, att tre bland de till postinspektörer förordnade posttjänstemännen, hvilka intjenat ålderstillägg i innehafvande ordinarie befattningar, måtte förklaras berättigade att uppbära berörda ålderstillägg afven såsom postinspektörer.

Det låge naturligtvis, fortsätter departementschefen, icke ringa vigt derpå, att postinspektörsbefattningarna besattes med personer af framstående och bepröfvad duglighet, hvilka gjort sig väl förtrogna med den postala verksamheten i dess olika grenar. De i sådant hänseende erforderliga kvalifikationerna vore företrädesvis att finna hos innehafvare af mera magtpåliggande ordinarie tjänster inom postverket. Med dessa tjänster vore i allmänhet förenade aflöningsförmåner, som öfverstege eller åtminstone ej afsevärdt understege den för postinspektörerna bestämda aflöningen. Vid sådant förhållande och då postinspektörerna icke erhöle fullmagt å sina

tjenster, utan förordnades att för viss tid uppehålla dem, syntes det vara med billighet öfverensstämmande, att, om en till postinspektör förordnad posttjensteman intjenat eller under den tid, förordnandet fortfore, komme att intjena den särskilda löneförbättring, som en längre tids innehafvande af en tjänst medförde i form af ålderstillägg, han icke ginge förlustig denna förmån därför, att han förordnats att på viss tid sköta annan tjänst. Departementschefen ansåge sig därför böra hemställa, att Riksdagens medgifvande måtte inhemtas dertill, att posttjensteman, som förordnades till postinspektör, jemväl medan sådant förordnande af honom innehades, finge uppbära ålderstillägg, som af honom i innehafvande ordinarie befattning intjenats eller under tiden för förordnandet intjenades.

Hvad Kongl. Maj:t föreslagit med afseende å postverkets stater för nästkommande år har icke gifvit anledning till någon utskottets erinran.

Beträffande åter den ifrågasatta bestämmelsen om rätt för postinspektör att uppbära i ordinarie befattning intjent ålderstillägg, vill utskottet framhålla att, på sätt jemväl statskontoret erinrat, Riksdagens nästlidet år fattade beslut att anvisa årliga arvoden af 5,500 kronor åt fem postinspektörer afsett, att aflöningsförmånerna skulle för samtliga ifrågavarande tjänstemän blifva lika och begränsas inom de belopp, Riksdagen med godkännande af Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning fastställt. Vid sådant förhållande lärer Kongl. Maj:ts ifrågavarande förslag i sjelfva verket böra betraktas såsom en hemställan om löneförbättring för bemälda tjänstemän. Det synes utskottet emellertid icke böra ifrågakomma, att Riksdagen redan nu, innan någon som helst erfarenhet vunnits rörande de nya distriktsförvaltningarnas verksamhet, skulle medgifva en dylik löneförbättring; och i alla händelser anser utskottet den form, hvarunder denna löneförbättring skulle beredas och hvilken, så vidt utskottet har sig bekant, icke eger någon motsvarighet inom vår statsförvaltning, vara oegentlig. Skulle framdeles, då distriktsförvaltningarna någon tid varit i verksamhet, befinnas, att de för inspektörerna nu fastställda löneförmånerna tarfva förbättring, lärer denna böra beredas genom anvisande af lämpliga ålderstillägg å sjelfva inspektörsarvodena och icke, såsom nu ifrågasatts, genom att förklara inspektörerna berättigade att uppbära ålderstillägg å tjänster, dem de icke utöfva.

På grund af hvad nu blifvit anfördt hemställer utskottet:

a) att Riksdagen, med beräkning af postverkets utgiftsstater för år 1894 till följande belopp, nemligen:

aflöningsstaten	kr. 2,949,700: —
öfvergångsstaten	» 3,600: —
indragningsstaten	» 2,593: —
pensionsstaten	» 92,750: —
omkostnadsstaten	» 4,507,000: —
oförutsedda utgifter	» 40,000: —
afkortningar och restitutioner	» 46,357: —
	<hr/>
	tillsammans kr. 7,642,000: —

må bestämma postverkets anslag, förslagsvis beräknadt, till 7,642,000 kronor att utgå direkt af postmedlen; och

b) att hvad Kongl. Maj:t föreslagit beträffande rätt för postinspektör att uppbära i hans innehafvande ordinarie befattning intjent ålderstillägg icke må af Riksdagen bifallas.

Telegrafverket.

Ang. anslag
till telegraf-
verket.

[2.]

2:o) Kongl. Maj:t har under denna anslagstitel föreslagit, att Riksdagen, *dels* med godkännande af de i statsrådsprokollet öfver finansärenden den 14 januari 1893 omförmälda ändringar i telegrafverkets stater, *dels ock* med förklarande, att telegrafstyrelsens å stat uppförda vaktbetjening må ega rätt till pension på enahanda sätt och vilkor, som uti kongl. brefvet den 5 oktober 1883 äro bestämda för tjenstemän hos telegrafstyrelsen, måtte, under Kongl. Maj:t förbehållen rätt att i verkets utgiftsstaten göra de jemkningar, som kunde finnas af behofvet påkallade, såsom reservationsanslag, att utgå direkt af telegrafmedlen, till telegrafverket för år 1894 anvisa enahanda belopp, 1,370,000 kronor, hvartill telegrafinkomsterna för året blifvit beräknade, samt tillika medgifva, att det öfverskott, som kunde å telegrafinkomsterna uppstå, finge af Kongl. Maj:t användas för telegrafverkets tidsenliga utveckling och förbättring.

Enligt hvad af åberopade statsrådsprotokollet framgår, skulle telegrafverkets utgiftsstaten för år 1894 enligt Kongl. Maj:ts förslag komma att utvisa följande summor:

aflöningsstaten	kronor	961,900: —
öfvergångsaflöningsstaten	»	5,100: —
pensions- och understödsstaten	»	102,320: —
underhållsstaten	»	284,800: —
		tillsammans kronor 1,354,120: —.

För innevarande år hafva samma staters summor af Kongl. Maj:t bestämts sålunda:

aflöningsstaten	kronor	946,200: —
öfvergångsaflöningsstaten	»	5,300: —
pensions- och understödsstaten	»	101,320: —
underhållsstaten	»	284,800: —
		tillsammans kronor 1,337,620: —.

Slutsumman af de för år 1894 föreslagna staterna öfverstiger således slutsumman af de för innevarande år fastställda med 16,500 kronor, i det att nemligen höjning egt rum med 15,700 kronor i aflöningsstaten och med 1,000 kronor i pensions- och understödsstaten, medan åter öfvergångsaflöningsstaten minskats med 200 kronor. Beträffande anledningarna till förändringarna i de två sistnämnda staterna tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, hvaremot utskottet med afseende å ökningen i aflöningsstaten får ur berörda protokoll meddela följande.

Ifrågavarande ökning, 15,700 kronor, skulle uppkomma genom förhöjning af anslaget till arfvoden åt ingenjörer med 4,000 kronor och genom uppförande i den ordinarie aflöningsstaten af 13 nya telegrafistbefattningar med ett sammanlagdt aflöningsbelopp af 11,700 kronor. I afseende å förhöjningen i ingenjöranslaget har departementschefen meddelat, hurusom telegrafstyrelsen i skrifvelse den 11 sistlidne november anført, att det nuvarande, till arfvoden åt ingenjörer på styrelsens stat upptagna belopp, 8,000 kronor, hvilket bestämts år 1883, visat sig mer och mer otillräckligt. Ingenjörsgöromålen vid telegrafverket skulle dermed icke kunnat nöjaktigt uppehållas, derest icke styrelsen haft särskildt bemyndigande af Kongl. Maj:t att låta de assistenter, som förordnats att tills vidare förrätta dessa göromål, under tiden behålla hela eller större delen af sin assistentaflöning. Men denna anordning hade den oegentlighet med sig, att de extra ordinarie tjänstemän, som förordnades att uppehålla ifrågavarande ordinarie tjänstemäns befattningar vid stationerna, måste helt och hållet eller till större delen aflönas med arfvoden från det för stationspersonalen afsedda särskilda anslag för extra biträden och vikariat. Denna oegent-

lighet hade styrelsen visserligen sökt att, så vidt möjligt varit, undvika derigenom, att telegrafingeniörerna, åt hvilka på senare åren måst i vidsträckt mån uppdragas jemväl utförandet af telefonarbeten, fått jemte sina arfvoden på telegrafverkets utgiftsstat, men med afstående af så stor del af assistentaflöningen, som erfordrats för bestridande af deras assistenttjänster, uppbära särskilda efter förhållandena lämpade fyllnadsbelopp af telefonmedel. Men såväl genom den med början af år 1889 inträdda nedläggning i det inländska telegramportot och deraf föranledda betydliga tillökning i telegrafkorrespondensen som genom det telegrafverkets stationspersonal pålagda arbetet äfven med telefonledningars betjenande hade denna personals göromål så tilltagit i mängd, att den stationerna från början åliggande närmaste tillsynen öfver telegraflinierna numera ej kunde af dem på ett tillfredsställande sätt fullgöras, hvadan befattningen dermed måst för dem väsentligt inskränkas och i stället i vidsträcktare mån än förut öfvertagas af de särskildt förordnade ingeniörerna.

Till följd häraf och genom såväl de nya telegrafledningar, hvilka med anledning af korrespondensens tillväxt upprättats och ytterligare erfordrades, som ock de vidtomfattande telefonanläggningarna, hvilka till stor del utfördes invid eller i omedelbart sammanhang med telegraflinierna, hade ingeniörernas antal måst ökas, så att, då ännu år 1888 endast fyra ingeniörer varit såsom arbetschefer anstälde vid liniearbetena, antalet numera uppginge till sex och inom kort behöfde ytterligare förstärkas.

Telegrafstyrelsen hade med afseende på det anförda hemställt, att anslaget till arfvoden åt ingeniörer måtte höjas från dess nuvarande belopp, 8,000 kronor, till 12,000 kronor, dervid styrelsen tillika erinrat, att i det af komitén för utredning af frågan om post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse afgifna betänkande likaledes föreslagits, att till arfvoden åt ingeniörer borde i styrelsens stat uppföras ett anslag af 12,000 kronor.

Som med den utvidgade verksamhet, telegrafverket genom telefonväsendets storartade utveckling erhållit efter år 1883, då det ifrågavarande anslagets nuvarande belopp bestämdes, helt naturligt uppstått behof af ökad antal ingeniörer, ansåge departementschefen sig böra förorda den af telegrafstyrelsen äskade anslagsförhöjningen.

Till ådagaläggande af behöfligheten af *de nya telegrafistbefattningarna* har departementschefen anført, att den ringa ökning i telegrafisternas antal, som tid efter annan egt rum, hufvudsakligen varit föranledd af samtidig indragning af kommissarie- eller assistenttjänster för vinnande af besparing å utgiftsstaten. Detta framginge, enligt hvad telegrafstyrelsen påvisat, tydligast deraf, att, ehuru telegrafkorrespondensen från år 1887, då

antalet taxerade telegrammer utgjort allenast 1,190,000, till år 1891, då motsvarande antal uppgått till 1,850,000, ökats med 55 procent, hela den ordinarie stationspersonalens antal icke allenast icke ökats eller ens bibehållits oförändradt, utan minskats från 375 år 1887 till 369 enligt den fastställda utgiftsstaten för 1893. Till följd häraf hade för telegraferingsgöromålens ombesörjande måst i vida högre grad än tillföre anlitats biträde af icke blott extra ordinarie tjänstemän, utan äfven och i synnerhet af qvinliga extra ordinarie telegrafister, så att numera måste i tjänstgöring äfven under vintermånaderna eller den tid af året, då korrespondensens omfattning vore minst, bibehållas ett antal af sammanlagdt omkring 100 aflönade extra biträden. Mellan antalet ordinarie och extra ordinarie tjänstemän hade derigenom uppstått ett missförhållande, hvilket verkade ofördelaktigast för den talrika qvinliga telegrafpersonal, som ännu icke vunnit befordran till ordinarie telegrafistbefattning, hvilken vore den enda befattning, som denna personal kunde uppnå. Huru ogynsamma de närvarande befordringsutsigterna vore för denna personal, framginge, enligt hvad telegrafstyrelsen anfört, deraf, att de äldsta extra ordinarie telegrafisterna redan uppnått femton tjänsteår och, då de ändtligen uppnådde målet, måste på grund deraf se sin årsinkomst minskad genom ganska betungande särskilda retroaktiva afgifter till pensionsinrättningen.

Det belopp, hvarmed den ordinarie aflöningsstaten till följd af det nu framställda förslaget komme att ökas, utgjorde, anmärker departementschefen, 900 kronor för hvardera af de 13 telegrafisterna eller tillhopa 11,700 kronor; men då det vanliga årsarfvodet till en extra ordinarie telegrafist, 800 kronor, utginge af det för detta ändamål på aflöningsstaten upptagna särskilda förslagsanslag, komme utgifterna å detta anslag att samtidigt minskas med 10,400 kronor, hvadan ökningen på aflöningsstaten i dess helhet för ifrågavarande ändamål skulle inskränka sig till 1,300 kronor. Med bibehållande af berörda förslagsanslag vid dess nuvarande belopp skulle genom den ifrågasatta förändringen äfven vinnas fördelen, att samma anslag, hvilket, oaktadt tid efter annan skedd ökning, ändock visade sig otillräckligt, icke behöfde i afsevärd mån öfverskridas.

Hvad telegrafstyrelsen sålunda föreslagit syntes departementschefen, såsom grundadt på rättvisa och billighet mot den talrika extra ordinarie telegrafistpersonalen, böra vinna godkännande, helst genom åtgärden äfven telegrafverkets och den korresponderande allmänhetens bästa komme att befordras.

I fråga om de skäl, hvilka ligga till grund för Kongl. Maj:ts framställning angående *den å telegrafstyrelsens stat uppförda vaktbetjenings pensionsrätt*, hänvisar utskottet till statsrådsprotokollet (sid. 23—25).

Efter hvad till statsrådsprotokollet blifvit i ämnet meddeladt har utskottet icke något att erinra mot de af Kongl. Maj:t ifrågasatta ändringarna i telegrafverkets stater.

Jemväl hvad Kongl. Maj:t föreslagit i afseende å vaktbetjentes hos styrelsen pensionsrätt synes utskottet böra af Riksdagen bifallas.

Hvad slutligen angår det medgifvande om rätt för Kongl. Maj:t att använda öfverskottet å telegrafinkomsterna till telegrafverkets tidsenliga utveckling och förbättring, som Kongl. Maj:t, i enlighet med hvad som egt rum allt sedan år 1871, då stat för telegrafverket för första gången under ställdes Riksdagens pröfning, nu åter af Riksdagen äskat, så har utskottet af telegrafstyrelsens årsberättelser inhemtat, att ifrågavarande öfverskottsmedel under de senaste åren endast i jmförelsevis ringa grad tagits i anspråk för nyss angifna ändamål, medan åter en afsevärd del deraf under formen af lån användts för telefonväsendets räkning. Enär emellertid ett sådant tillvägagående syntes utskottet mindre egentligt, har för utskottet framställt sig önskvärdheten af att, om Kongl. Maj:t fortfarande skulle anses böra erhålla en dylik förfoganderätt öfver telegrafmedlens öfverskott, Riksdagens medgifvande dertill måtte så affattas, att Kongl. Maj:t uttryckligen bemyndigades att använda öfverskottet till icke allenast telegrafverkets utan äfven telefonväsendets utveckling och förbättring. I sin skrifvelse till Konungen den 13 maj 1891 angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel uttalade Riksdagen emellertid den mening, att tidpunkten snart vore inne, då merberörda öfverskott borde ställas till Riksdagens disposition, ehuru Riksdagen i afvaktan på det förslag till lösning af frågan om post- och telegrafverkens förenande, som den för sådant ändamål tillsatta komitén kunde komma att afgifva, icke ville vidtaga någon inskränkning i den Kongl. Maj:t dittills tillerkända rätten att förfoga öfver samma öfverskott. Vid sådant förhållande och då omförmälda komité numera afgifvit förslag om de båda verkens förenande, hvilket förslag för närvarande är beroende på Kongl. Maj:ts pröfning, samt Kongl. Maj:ts beslut i föreningsfrågan följaktligen lär vara att snart förvänta, har utskottet nu icke velat göra någon framställning om ändrade bestämmelser rörande dispositionen af ifrågavarande öfverskott.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen, *dels* med godkännande af de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 14 januari 1893 omförmälda ändringar i telegrafverkets stater, *dels ock* med förklarande att telegrafstyrelsens å stat upp-

förda vaktbetjening må ega rätt till pension på enahanda sätt och vilkor, som uti kongl. brefvet den 5 oktober 1883 äro bestämda för tjänstemän hos telegrafstyrelsen, må, under Kongl. Maj:t förbehållen rätt att i verkets utgiftsstaten göra de jemkningar, som kunna finnas af behovet påkallade, såsom reservationsanslag, att utgå direkt af telegrafmedlen, till telegrafverket för år 1894 anvisa enahanda belopp, 1,370,000 kronor, hvar till telegrafinkomsterna för året blifvit af Kongl. Maj:t beräknade, samt tillika medgifva, att det öfverskott, som kan å telegrafinkomsterna uppstå, må af Kongl. Maj:t användas för telegrafverkets tidsenliga utveckling och förbättring.

Tullverket.

3:o) Beträffande tullverket har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 14 januari 1893 föreslagna förändringar i tullverkets stater, måtte för år 1894 bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,574,000 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen. *Ang. anslag till tullverket.*
[3.]

Af ofvannämnda statsrådsprotokoll framgår, att tullverkets stater för år 1894 enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle komma att sluta å följande belopp:

aflöningsstaten	kr. 1,837,000: —
öfvergångsaflöningsstaten	» 14,050: —
ålderstilläggsstaten	» 220,000: —
indragningsstaten	» 20,950: —
pensionsstaten för afskedade tjänstemän och betjente	» 227,000: —
pensionsstaterna för afidne tjänstemäns och betjentes efterlemnade enkor och barn	» 41,800: —
omkostnadsstaten ..	» 213,200: —
	<hr/>
	Summa kr. 2,574,000: —

För innevarande år hafva samma staters belopp bestämts sålunda:

aflöningsstaten	kr. 1,813,800: —
öfvergångsaflöningsstaten	” 18,820: —
ålderstilläggsstaten	” 220,000: —
indragningsstaten	” 23,510: —
pensionsstaten för afskedade tjänstemän och betjente	” 227,000: —
pensionsstaterna för affidne tjänstemäns och betjentes i fattigdom efterlemnade enkor och barn	” 31,800: —
omkostnadsstaten	” 213,070: —
	<hr/>
	Summa kr. 2,548,000: —

Slutsumman af de för år 1894 föreslagna staterna öfverstiger således slutsumman af de för innevarande år fastställda med 26,000 kronor.

Utskottet, som beträffande de omständigheter, hvilka föranledt de af Kongl. Maj:t nu föreslagna förändringarna i staterna, i öfrigt tillåter sig hänvisa till den redogörelse därför, som lemnas på sid. 27—32 i statsrådsprotokollet, vill här endast i fråga om de föreslagna förhöjningarna i *aflöningsstaten* och i *pensionsstaterna för enkor och barn* meddela följande.

Enligt hvad statsrådsprotokollet gifver vid handen, skulle *förstnämnda stat* komma att ökas med lön och tjänstgöringspenningar för

dels sju kammarskrifvare i andra lönegraden, hvilka skulle ega åtnjuta i lön 1,500 kronor och i tjänstgöringspenningar 500 kronor, förutom rätt till två ålderstillägg å sammanlagdt 1,000 kronor;

dels och tjugugu vaktmästare i fjerde lönegraden, hvilka skulle åtnjuta i lön 800 kronor och i tjänstgöringspenningar 400 kronor, förutom rätt till två ålderstillägg å tillhoppa 300 kronor.

Härigenom skulle aflöningsstaten komma att höjas med sammanlagdt 38,000 kronor, men då samtidigt en besparing till belopp af 14,800 kronor skulle beredas genom indragning af en del förut på försök ledighållna kustbevakningssysslor, nemligen en kustsergeantstjänst och sjuutton kustvakttjänster till häst eller till fot, blefve ökningen i dess helhet endast 23,200 kronor.

Till ådagaläggande af behöfligheten utaf de föreslagna nya kammarskrifvare- och vaktmästaretjänsterna har departementschefen anført, bland annat, att under de senast förflutna tjugufem åren hvarken den ordinarie personalen vid tullkamrarne och tullbevakningen i Göteborg och Helsingborg eller antalet kammarskrifvare och underbetjente i Malmö ökats, oaktadt under denna tid trafiken i samtliga dessa städer mer än fördubblats och uppbörden stigit: i Göteborg från 4,666,000 till 8,527,000

kronor år 1891, i Helsingborg från 248,000 kronor till 1,033,000 kronor sagda år och i Malmö från 968,000 kronor till 3,770,000 kronor likaledes 1891, samt, hvad särskildt angår sistnämnda två städer, dervarande hamnar betydligt utvidgats.

Också hade det, enligt hvad generaltullstyrelsen meddelat, redan innan de år 1888 beslutade genomgripande förändringarna i vårt lands tulllagstiftning vidtagits och göromålen inom tullverket derigenom ökats, visat sig behöfligt att till förstärkning af tullkammare- och tullbevakningspersonalen i omförmälda tre städer anlita tillfälliga biträden i en icke ringa omfattning; och detta behof hade sedermera så tilltagit, att under år 1891 måste i tjenstgöring dagligen användas:

vid tullkammaren i Göteborg 5 extra ordinarie kammarskrifvare;

vid tullbevakningen derstädes 37 extra ordinarie vaktmästare;

i Helsingborg 4 extra ordinarie kammarskrifvare samt 7 extra ordinarie vaktmästare; och

i Malmö 7 extra ordinarie kammarskrifvare samt 11 extra ordinarie vaktmästare.

Generaltullstyrelsen hade därför funnit oundgängligen nödigt, att följande nya tjänstebefattningar inrättades, nemligen:

i Göteborg:

å tullkammaren: två kammarskrifvare utöfver der nu anstälde;

vid tullbevakningen: ytterligare tio vaktmästare;

i Helsingborg: ytterligare en kammarskrifvare och fem vaktmästare;

samt

i Malmö: ytterligare två kammarskrifvare och fem vaktmästare.

Jemväl vid en annan af tullförvaltningsafdelningarna i Göteborg, nemligen *packhusinspektionen*, vid hvilken tydligtvis göromålens mängd i ännu högre grad än vid dervarande tullkammare vuxit genom de vidtagna förändringarna i tullagstiftningen, vore enligt generaltullstyrelsens åsigt en tillökning i den ordinarie tjenstemannapersonalen af behofvet oafvisligt påkallad. Visserligen hade, sedan på framställning af generaltullstyrelsen anslag dertill år 1890 beviljats, ifrågavarande personal från och med år 1891 förstärkts med två kammarskrifvare, men äfven efter denna förstärkning hade personalen icke kunnat uppbära en mängd af de vid inspektionen förekommande viktiga göromål, i följd hvaraf också derstädes extra biträden måst användas i större omfattning, än enligt generaltullstyrelsens mening varit lämpligt, nemligen under år 1891 i medeltal dagligen 8 och under månaderna januari—september af nästlidet år i medeltal dagligen 9 extra ordinarie kammarskrifvare.

Vid sådant förhållande och då någon minskning i göromålen lika

litet kunde antagas komma att ega rum vid ifrågavarande inspektion som vid tullkammaren, hade det syntes generaltullstyrelsen nödvändigt, att inspektionens personal ytterligare förstärktes med två kammarskrifvare.

Med erinran att för tullverkets tjänstemän och betjente lönegraden vore bestämd efter tjänstgöringsorten och att sålunda de föreslagna nya kammarskrifvare- och vaktmästarebefattningarna uppförts i samma lönegrader, som deras förut anstälde vederlikar i Göteborg, Malmö och Helsingborg tillhörde, ansåge sig departementschefen böra förorda hvad generaltullstyrelsen i nyss antydda hänseende hemställt.

Beträffande höjningen i *pensionsstaterna för enkor och barn* har departementschefen erinrat, hurusom nästlidet års lagtima Riksdag med anledning af en utaf Kongl. Maj:t till Riksdagen aflåten proposition medgifvit, att af tullmedlen ett belopp af 10,000 kronor finge från och med år 1892 tills vidare och under vissa vilkor årligen utgå såsom bidrag till tullstatens enskilda pensionsinrättning. Då ifrågavarande anslag anvisats att tills vidare årligen utgå af tullmedlen, såsom bidrag till tullstatens enskilda pensionsinrättning, ansåge departementschefen, att detsamma ock borde upptagas i tullverkets utgiftsstat. I dessa stater funnes under rubrik »pensionsstaterna för affidne tjänstemäns och betjentes i fattigdom efterlemnade enkor och barn» såsom förslagsanslag upptaget ett belopp af 31,800 kronor för bestridande af den genom kongl. reglementet den 16 februari 1833 stadgade pensionering af tulltjänstemäns i *fattigdom* efterlemnade enkor och barn. Det syntes departementschefen lämpligt att under gemensam rubrik med detta anslag upptaga det nu ifrågavarande bidraget till tullstatens enskilda pensionsinrättning, hvilken inrättning afsåge pensionering af enkor och barn efter affidne tjänstemän och betjente i tullverket. För sådant ändamål borde under den gemensamma rubriken »pensionsstaterna för affidne tjänstemäns och betjentes enkor och barn» upptagas två poster, den ena »för bestridande af den genom nådiga reglementet den 16 februari 1833 stadgade pensionering» såsom förslagsanslag med 31,800 kronor och den andra såsom »bidrag till tullstatens enskilda pensionsinrättning» med 10,000 kronor, hvarigenom alltså det under den nuvarande rubriken i utgiftsstaterna upptagna belopp komme att ökas med 10,000 kronor till 41,800 kronor.

Hvad Kongl. Maj:t nu under anslagstiteln »tullverket» äskat och föreslagit har icke gifvit anledning till annan erinran från utskottets sida än att utskottet ansett, att vid sammanförandet under gemensam rubrik af de båda för pensionering af enkor och barn afsedda anslagen i denna rubrik

bör uttryckligen angifvas, det anslaget till viss del har naturen af bestämdt anslag. Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen, med beräkning af tullverkets stater för år 1894 till följande belopp; nemligen:

aflöningsstaten	kr. 1,837,000: —
öfvergångsaflöningsstaten	» 14,050: —
ålderstilläggsstaten	» 220,000: —
indragningsstaten	» 20,950: —
pensionsstaten för afskedade tjänstemän och betjente	» 227,000: —
pensionsstaterna för aflidne tjänstemäns och betjentes efterlemnade enkör och barn (deraf 10,000 kronor bestämdt anslag)	» 41,800: —
omkostnadsstaten	» 213,200: —
	<hr/>
tillsammans	kr. 2,574,000: —

må bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,574,000 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen.

Skogsväsendet.

4:o) Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att anslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet måtte höjas med 29,600 kronor från 401,492 kronor till 431,092 kronor; *Ang. anslag till skogsväsendet.*
[4.]

så att anslaget till skogsväsendet erhöle denna uppställning:

bestämdt anslag:

för skogsstaten	kr. 447,208: —
» statens skogsläroverk	» 47,700: —
	<hr/>
	kr. 494,908: —

förslagsanslag:

till ålderstillägg åt skogsstaten och skogsinstitutets lärarepersonal	» 84,400: —
	<hr/>
Transport	kr. 579,308: —

reservationsanslag:

	Transport kr.	579,308: —
till enskilda skogsundervisningen.....	kr.	8,600: —
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	»	431,092: —
	»	439,692: —
	Summa kr.	1,019,000: —

Till stöd för den ifrågasatta förhöjningen i reservationsanslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet har departementschefen anfört, att enligt kongl. brefvet den 29 november 1889 skogsstaten skulle, med vissa undantag, ombesörja skogsodling och andra arbeten för skogsskötselns främjande å de för statsverkets räkning utarrenderade egendomar samt å ecklesiastika och civila boställen; och att enligt samma bref kostnaden för dessa arbeten, så vidt de afsåge utarrenderade kronoegendomar samt sådana civila boställen, hvilkas skogsafkastning icke öfverstege husbehovet, skulle utgå af ifrågavarande reservationsanslag. Domänstyrelsen hade nu anmält, att ej mindre dessa föreskrifter än äfven den utvidgning af dylika arbeten å kronoparker, som blifvit en naturlig följd af statens inköp af delvis kala utmarker, hvilkas försättande i skogbärande skick snarast möjligt borde eftersträfvast, under senare åren föranledt en ej obetydlig successiv stegring i utgifterna från nyssberörda reservationsanslag. Så hade de med detta anslag bestridda kostnaderna för skogsodling och skogsvård, hvilka i jemna krontal år 1889 belöpt sig till blott 43,239 kronor, år 1890 stigit till 61,800 kronor och år 1891 till 69,585 kronor samt blifvit i de fastställda generalförslagen för åren 1892 och 1893 beräknade till respektive 80,474 och 86,429 kronor. Äfven andra utgifter, såsom för skatter och onera m. m., ökades naturligen likaledes till följd af nya kronoparkers bildande. Hittills hade de årliga anslagen med förefintliga reservationer kunnat bestrida de ökade utgifterna, men för en fortgående utveckling af skogsväsendet blefve anslaget med sitt nuvarande belopp otillräckligt. Domänstyrelsen beräknade emellertid, att den erforderliga förhöjningen i anslaget för det närvarande kunde inskränkas till 29,600 kronor; och ansåge sig departementschefen, då de ifrågavarande medlen skulle komma att erhålla en synnerlig produktiv användning, böra förorda bifall till domänstyrelsens framställning.

Kongl. Maj:ts förevarande framställning har icke gifvit anledning till någon utskottets erinran, hvarför utskottet hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t under anslagstiteln »skogsväsendet» föreslagit må af Riksdagen bifallas.

Öfriga ordinarie anslag.

5:o) I fråga om öfriga ordinarie anslag under sjunde hufvudtiteln är icke någon förändring af Kongl. Maj:t ifrågasatt. Utskottet får hos Riksdagen hemställa,

Ang. öfriga ordinarie anslag.

att samtliga, här ofvan icke särskildt omförmälda, i nu gällande riksstat uppförda ordinarie anslag å sjunde hufvudtiteln må i riksstaten för år 1894 uppföras till oförändrade belopp.

Extra anslag.

För tillfälliga behof, hänförliga till sjunde hufvudtiteln, hafva nedan-nämnda framställningar blifvit gjorda.

Arfvode för en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå.

6:o) Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning får utskottet hemställa,

Ang. anslag till arfvode för en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå.

att Riksdagen, i likhet med hvad för de senare åren egt rum, må till beredande af arfvode för en byrå-assistent å finansdepartementets bankbyrå på extra stat för år 1894 anvisa ett belopp af 4,000 kronor.

[5.]

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

7:o) Enligt hvad statskontoret hos Kongl. Maj:t anmält, har embetsverket förskottsvis bestridt följande till sjunde hufvudtiteln hänförliga ut-gifter, hvilka borde hos Riksdagen anmälas till ersättning, nemligen:

Ang. anslag till ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

till godtgörande af kostnader för uppmätning och kartläggning af åtskilliga kronans domäner.....	kronor	13,588: 55
» ersättning för till statsverket afträdde åbyggnader å vissa indragna boställen	»	18,538: —
» inlösen af en del åbyggnader å förra öfverbostället Öresten i Elfsborgs län	»	1,080: —
» ersättning till vissa kronoarrendatorer och boställshafvare för saknad afkomst af exproprierad jord	»	3,009: 52
» godtgörande af kostnader för vissa kronoegendomars deltagande i Hjelmarens och Qvismarens sänkning	»	7,726: 12
» godtgörande af kostnader för vissa kronoegendomars deltagande i andra vattenafledningsföretag	»	8,901: 63
» ersättning för öfverbyggnad å indragna boställen	»	126,153: 18
» godtgörande af förskjutna husröteersättningar åt tillträdande arrendatorerna af indragna militieboställena 1 $\frac{1}{2}$ mantal Sundranäs med Norrnäs n:o 1 i Kronobergs län, 1 mantal Holma i Göteborgs och Bohus län samt $\frac{1}{2}$ mantal Måla i Östergötlands län	»	9,846: 69
» godtgörande af skifteskostnad, belöpande å indragna militieboställena $\frac{5}{16}$ mantal Böle n:o 15 eller Gyllengård och $\frac{21}{64}$ mantal Böle n:o 13 eller Vilhelmsdal i Norrbottens län	»	9,009: 78
» godtgörande af reparations- och underhållsarbeten å Tranebergs, Nockeby och Drottningholms broar	»	2,361: 71
» ersättning till egare af skattefrälsehemman, hvilkas räntor icke blifvit af statsverket inlösta	»	7,947: 03
» kostnader för utarbetande af förslag till ny förordning angående mantalsskrifning	»	7,662: 35
» kostnader för komitén för utredning af frågan rörande post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse	»	28,255: 18
		eller tillhopa kronor 244,079: 74.

Med anledning häraf och på grund af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, till ersättning för ofvan omförmälda, af statskontoret gjorda förskott, på extra stat för

år 1894 anvisa ett belopp i jemnt krontal af 244,080 kronor.

Anläggning af telefonledningar.

8:o) Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte *dels* af det utaf ^{Ang. anslag till telefonledningar.} 1889 års Riksdag till utgående under en tid af fem år beviljade anslaget för anläggning af telefonledningar på extra stat för år 1894 anvisa den sista femtedelen med 150,000 kronor, *dels ock*, för anläggning af telefonledningar från Malmö till Hildesborgs kabelhus, från Norrköping öfver Vestervik till Oscarshamn, från Sundsvall till Östersund, från Norrköping till Örebro, från Göteborg öfver Falköping till Sköfde, från Upsala öfver Sala till Norberg, från Malmö till Helsingborg, från Varekil till Hättan samt från Göteborg till Uddevalla, bevilja ett extra anslag för år 1894 å 238,600 kronor.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet framgår, skulle den nu ifrågasvarande återstoden af 1889 års anslag till telefonledningar användas sålunda:

till återgåldande af belopp, som af telegrafmedel förskjutits för redan färdigbyggda linier	kronor	18,365: —	
» fortsättning till Hernösand af de under åren 1891 och 1892 på sträckningen Stockholm—Söderhamn fullbordade telefonledningar, nemligen:			
för sträckningen Söderhamn —			
Hudiksvall ...	kronor	29,975: —	
» » Hudiksvall—			
Sundsvall	»	45,650: —	
» » Sundsvall—			
Hernösand ...	»	28,950: —	» 104,575: —
till utgreningsledning från Hernösand till Sollefteå ...	»	22,935: —	
» diverse kompletteringsarbeten å redan färdiga telefonledningar	»	4,125: —	
	Summa kronor	150,000: —	

Af statsrådsprotokollet framgår vidare, att det nu äskade anslaget å 238,600 kronor skulle fördelas sålunda:

till linien	Malmö—Hildesborgs kabelhus	kronor	20,000: —
»	» Norrköping—Vestervik—Oscarshamn	»	45,000: —
»	» Sundsvall—Östersund	»	46,000: —
»	» Norrköping—Örebro	»	41,000: —
»	» Göteborg—Falköping—Sköfde	»	22,000: —
»	» Upsala—Sala—Norberg	»	26,000: —
»	» Malmö—Helsingborg	»	12,600: —
»	» Varekil—Hättan	»	11,000: —
»	» Göteborg—Uddevalla	»	15,000: —
		Summa kronor	238,600: —.

Till styrkande af de sålunda ifrågasatta nya ledningarnas behöflighet har departementschefen anført hufvudsakligen följande:

1:o) *Malmö—Hildesborgs kabelhus.*

Beträffande syftemålet med denna telefonlinie hade telegrafstyrelsen andragit, att, sedan svårigheterna för telefoning mellan orter, vidt aflägsna från hvarandra, under de senare åren öfvervunnits, telefonen numera äfven såsom internationelt samfärdsmedel intoge en framstående plats. Sålunda funnes telefonförbindelser upprättade mellan Paris och Brüssel, mellan London och Paris, mellan Wien och Budapest med flera af verdens förnämsta affärscentra. Inseende det nya samfärdsmedlets stora betydelse i internationelt afseende, hade ock 1891 års Riksdag anslagit medel till en telefonförbindelse mellan de båda förenade rikena.

Det syntes telegrafstyrelsen icke kunna råda något tvifvel derom, att med afseende å den lifliga affärsverksamhet och passageraretrafik, som egde rum mellan Sverige och Danmark, en telefonförbindelse äfven mellan dessa båda grannländer skulle medföra högst väsentliga fördelar. Öfvertygad härom, hade telegrafstyrelsen under år 1891 hos den danska telegrafförvaltningen väckt förslag om upprättande af en telefonledning mellan Köpenhamn och Malmö. Detta telegrafstyrelsens förslag hade hos nämnda förvaltning vunnit stor anslutning, som gifvit sig uttryck uti ett den danske telegrafdirektörens besök i Stockholm för träffande af preliminära bestämmelser rörande trafiken å den föreslagna ledningen.

Genom detta nya kommunikationsmedel skulle, enligt hvad telegrafstyrelsen anført, gifvetvis stora fördelar tillskyndas vårt land, i främsta rummet Skåne, men äfven den del af landet i öfrigt, som hade affärsförbindelser med Danmark. Enär Malmö genom dubbeltrådiga telefon-

ledningarna stode i förbindelse icke allenast med de öfriga städerna och mera betydande platserna i Skåne, utan jemväl med hufvudstaden och samtliga de orter, som vore intagna uti rikstelefonnätet, skulle nemligen äfven dessa kunna beredas en ny, tidsenlig och billig kommunikationsled med Danmark.

Kostnaden för ledningen i fråga blefve jemförelsevis ringa. Genom försök, som telegrafstyrelsen under år 1891 låtit genom sin öfveringenjör utföra, hade det nemligen visat sig, att, med användande af befintliga reservledningar uti de i Öresund nedlagda telegrafkablar, hvilka egdes af Sverige och Danmark gemensamt, samt medelst nämnda ledningars anknytande till en af rikstelefonledningarna från Stockholm till Skåne, telefonsamtal kunde på tillfredsställande sätt utvexlas mellan Stockholm och Danmark. Då för åvägabringande af telefonledningen Köpenhamn—Malmö den danska telegrafförvaltningen hade att utföra landleddningen från Köpenhamn till den omkring 25 kilometer norr derom belägna kabelstationen Vedbæk, hvarifrån de dansk-svenska telegrafkablarne utginge, inskränkte sig kostnaden på Sveriges sida till anläggandet af en dubbeltrådig förbindelseledning från Malmö till Hildesborg — beläget ungefär 6 kilometer norr om Landskrona — hvarest nyssnämnda kablar vore anknutna till det svenska telegrafnätet.

Ledningen ansåges lämpligast böra anordnas inom jernvägens område från Malmö via Kjöflinge till Landskrona samt derifrån utefter landsväg till Hildesborg.

2:o) Norrköping—Vestervik—Oscarshamn.

Under det att de vestra, södra och delvis äfven de norra delarne af landet blifvit försedda med rikstelefonledningar, så att innan kort samtliga mera betydande orter längs rikets kuster stode i telefonisk förbindelse med hvarandra, vore, enligt hvad telegrafstyrelsen anförde, södra ostkusten ännu i saknad af detta kommunikationsmedel. Redan uti det till Kongl. Maj:t den 18 december 1888 af telegrafstyrelsen afgifna förslag till anläggning genom telegrafverkets försorg af telefonförbindelser mellan landets viktigare städer hade en ledning upptagits, afsedd för de å södra ostkusten belägna städernas intagande uti rikstelefonnätet. Vanlottade på förbindelser af ifrågavarande slag, men ingalunda på framstående industriella etablissemang, hade under nästlidet år en stor del af orterna i norra Kalmar län ingått till telegrafstyrelsen med framställningar om rikstelefonnätets utsträckning äfven till dessa orter, och hade styrelserna för telefonföreningarna i såväl Vestervik och Oscarshamn som närmast norr om sistnämnda stad belägna

platser beslutit att öfverlåta sina telefontät till staten, derest lämplig förbindelseledning kunde anordnas för deras intagande i rikstelefontätet. Det hade äfven synts telgrafstyrelsen billigt, att samma fördelar bereddessa denna del af landet som öfriga delar, hvilket lämpligast synts kunna ske på det sätt, att en dubbeltrådig telefonledning uppfördes från Norrköping öfver Vestervik till Oscarshamn för att till en början åt nämnda städer med kringliggande orter bereda förbindelse med rikstelefontätet.

3:o) Sundsvall—Östersund.

Uti skrifvelse till telegrafstyrelsen hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Jemtlands län gjort framställning derom, att telegrafstyrelsen måtte hos Kongl. Maj:t förorda anläggande under år 1894 af en rikstelefontlinie till Östersund. Till stöd för denna framställning hade följande skäl, utvisande behovet af en sådan förbindelse, blifvit anförda.

Jemtlands stora areal och dess ogynsamma kommunikationsförhållanden hade alstrat sträfvanden att förbättra dessa senare; och då detta endast ofullständigt läte sig göra med landsvägsposten, samt ingen förbättring i jernvägsförbindelserna hittills stått att vinna, hade för meddelanden inom länet telefonen tagits i ganska stort anspråk. För meddelanden med orter utom länet vore emellertid icke så väl sörjdt, i det att under vintertiden svar på ett bref från Stockholm icke kunde påräknas förr än på sju dagen och från Sundsvall eller Throndhjem på fjerdagen. Det finnes en statstelegrafstation i Östersund och två i Herjedalen eller tillhoppa tre stationer, af hvilka den i Östersund vore i hög grad anlita, såsom naturligt vore, då andra samfärdsmedel vore så långsamma. Sålunda måste länets affärsmän i långt högre grad anlita telegrafan för nödvändiga meddelanden till de större afsättnings-, export- och importorterna, än förhållandet vore å orter, der man kunde påräkna svar på afsända bref redan samma dag eller dagen derpå. Der någon vidlyftighet i meddelandena vore af nöden, medförde telegrafens anlita för desamma dryga utgifter, och hade det därför varit och vore ett önskningsmål att få del af de fördelar, hvilka de jemförelsevis billiga meddelandena genom telefonen medgäfvor. Rikstelefontätets utsträckning till Östersund vore därför för befolkningen af den största betydelse och skulle, så långt som möjligt vore, utjemna de olägenheter, som härrörde från länets geografiska belägenhet.

Staten hade dessutom ett alldeles särskildt intresse af lättade kommunikationsmedel till Östersund, då denna stad enligt den antagna arméorganisationen blefve i vikt och betydelse den andra garnisonsstaden i

riket och, då dertill räknades Frösön med depåter af materiel, manskap och hästar, stående framför hvarje annan landsortsstad.

Till alla delar instämmande uti hvad Kongl. Maj:ts befallningshafvande sålunda framhållit rörande vigten af Östersunds förbindande med rikstelefonnätet, hade telegrafstyrelsen beträffande lämpligaste sättet härför anfört, att, då Sundsvall vore den närmast Östersund belägna ort af någon större betydelse, som vid 1894 års ingång vore intagen uti rikstelefonnätet, och då dessa båda städer sins emellan hade stora affärsförbindelser samt vore förbundna med jernväg, inom hvars område en telefonledning förmanligen kunde anordnas, telegrafstyrelsen ansåge Sundsvall såsom den lämpligaste ort för en från Östersund kommande linies anknjtning till rikstelefonnätet.

4:o) *Norrköping—Örebro.*

Den betydliga telefontrafik, som förefunnes mellan Norrköping och söder om denna stad belägna orter, å ena sidan, samt Örebro och öster derom liggande platser, å andra sidan, måste nu ega rum öfver Stockholm. Till följd häraf blefve de från hufvudstaden utgående ledningarna delvis upptagna af samtal, för hvilka dessa ledningar icke vore afsedda, till stort men för hufvudstadens korrespondens med ifrågavarande orter, hvilken, enligt hvad erfarenheten visat, skulle, om tillfälle dertill bereddes, kunna vara mycket mera omfattande, än hvad nu vore fallet, då en stor del af de begärda samtalen, på grund af omöjligheten att för desamma å ledningarna bereda plats, icke komme till stånd, hvilket i sin tur åter framkallade missnöje hos den telefonerande allmänheten.

Afhjelpandet af denna olägenhet för såväl hufvudstadens telefontrafik till och från landsorten som ock mellan Östergötland, Småland och Blekinge, å ena sidan, samt Nerike och Vestmanland, å den andra, kunde, enligt telegrafstyrelsens mening, lämpligast ske genom upprättande af en telefonledning Norrköping—Örebro, hvilken med hänsyn till den framtida utvecklingen af rikstelefonnätet inom Östergötland ansetts böra framdragas inom jernvägens område från Norrköping öfver Motala till Örebro.

5:o) *Göteborg—Pålköping—Skövde.*

Under loppet af år 1892 hade på gjord framställning af vederbörande egare de enskilda telefonnäten i Hjo och Tidaholm öfverlåtits till staten.

Telefonnätet i förstnämnda stad med omnejd hade sedermera af telegrafverket ombyggt till dubbeltrådigt och blifvit medelst en dubbeltrådig ledning till Sköfde stäldt i förbindelse med rikstelefonnätet. Nätet i Tidaholm hade deremot redan vid öfverlåtelsen till större delen varit dubbeltrådigt och genom en dubbeltrådig ledning äfvenledes till Sköfde satt i förbindelse med rikstelefonnätet. Enligt hvad till telegrafstyrelsen blifvit anmaldt, hade Falköpings telefonförening likaledes beslutit att till staten försälja sitt telefonnät, hvarjemte från flera platser i Vestergötland anslutning till rikstelefonnätet syntes vara att förvänta. Vid de nyssnämnda telefonnätens öfverlåtande till staten hade särskildt framhållits vigten af en ny och bekväm telefonförbindelse till Göteborg, såsom varande nämnda landsdels förnämsta afsättningsort. Visst vore ock, på sätt telegrafstyrelsen meddelade, att den del af den indirekta ledningen Stockholm—Göteborg, nemligen mellan sistnämnda stad och Sköfde, som vore afsedd för öfre Vestergötlands korrespondens till och från Göteborg, icke kunde befordra det stora antal samtal, som mellan dessa orter komme att utvexlas. Till stöd härför hade telegrafstyrelsen anført, att å en mellan Göteborg och Falköping befintlig äldre, enkeltrådig ledning, tillhörande dels staten, dels Falköpings telefonförening, dagligen utvexlades ej mindre än omkring 150 samtal mellan å ena sidan Göteborg och å andra sidan Falköping och kringliggande landsbygd. Denna ledning, hvilken såsom enkeltrådig ej kunde tillkopplas dubbeltrådiga förbindelseledningar, vore i högst bristfälligt skick, framdragen som den vore dels å enskild mark, dels utefter landsväg, och kräfde med anledning deraf dryg underhållskostnad. Telegrafstyrelsen hade derför ansett, att densamma borde med det snaraste ersättas med en dubbeltrådig ledning, anordnad inom jernvägens område, hvilken ledning borde utsträckas till Sköfde för beredande af ytterligare en kommunikationsled mellan Göteborg, å ena, samt Sköfde, Hjo, Falköping och Tidaholm med flera orter, å andra sidan, enär det vore att förutse, att den redan befintliga Göteborg—Sköfde-ledningen komme att upptagas af Göteborgs samtal till och från Nerike, Vermland och Norge.

6:o) *Upsala—Sala—Norberg.*

Sedan under nästlidet års höst dubbeltrådiga telefonnät blifvit genom telegrafverkets försorg upprättade i Sinedjebacken med kringliggande platser och medelst ledning till Norberg satta i förbindelse med rikstelefonnätet, samt telegrafstyrelsen, på grund af derom gjorda förfrågningar, hade att förvänta framställningar om anläggande i den närmaste framtiden af ytterligare nya nät i bergslagen, hade telegrafstyrelsen ansett det vara en

oafvislig pligt att söka bereda dessa orter en bättre förbindelse med hufvudstaden än den, som nu finnes öfver Hallstahammar, enär ledningarna mellan denna plats och Stockholm vore tagna i anspråk för ett större antal samtal, än hvad som ur synpunkten af allmänhetens intresse borde ega rum. Genom anläggandet af en telefonlinie från Upsala till Sala samt derifrån vidare öfver Krylbo till Norberg skulle en mera direkt kommunikationsled till hufvudstaden åvägabringas för såväl orterna i bergslagen som Sala, hvilken stad äfven hade behof af en lättare förbindelse med Stockholm än den nu befintliga öfver Vesterås. På sådant sätt kunde äfven en lättnad beredas de ofvan nämnda ledningarna Stockholm—Vesterås—Hallstahammar, så att dessa blefve tillgängligare för samtal mellan hufvudstaden och de vestra orterna. Antalet samtal, som vexlades mellan hufvudstaden och Sala jemte Norberg och bortom denna plats belägna orter, uppginge redan nu till omkring 1,360 i månaden. Detta antal skulle med all sannolikhet inom kort mångdubblas, om den här ofvan föreslagna ledningen komme till stånd, då telegrafstyrelsen derigenom sattes i tillfälle att i bergslagen anordna nya telefontät, hvilket möjliggjordes endast genom åvägabringandet af den därför behöfliga förbindelseledning till dessa orter.

7:o) Malmö—Helsingborg.

De statistiska uppgifterna rörande trafiken å telegrafverkets förbindelseledningar gäfvade vid handen, att de söderut från Helsingborg upprättade ledningarna vore de mest anlitade, och att antalet begärda samtal å dessa ledningar vida öfverstege hvad å desamma kunde befordras. Sålunda hade å de till Landskrona och Malmö framdragna ledningarna under sistlidne september månad utvexlats ej mindre än cirka 25,000 samtal, af hvilka flertalet till Malmö och till de söder och öster om denna stad belägna orter. Redan dessa siffror utvisade, enligt telegrafstyrelsens mening, behofvet af ytterligare en förbindelseledning mellan Helsingborg och Malmö. Då härtill komme, att öfverenskommelse nyligen träffats mellan telegrafstyrelsen och Halmstads telefonförening om dervarande telefontäts öfverlåtande till staten och intagande uti rikstelefontätet, och telegrafverket derjemte hade under anläggning ett telefontät i Falkenberg, framträdde ännu tydligare behofvet af en sådan förbindelseledning, för så vidt tillfälle skulle kunna beredas för utvexling af samtal mellan ofvannämnda hallandsstäder och Malmö jemte södra Skåne; och telegrafstyrelsen förväntade sig, med kännedom om den lifliga trafik, som egde rum mellan dessa orter, en afsevärd telefontrafik mellan desamma.

Den ifrågavarande ledningen hade ansetts lämpligast böra anordnas utefter jernväg och i sammanhang med den ofvan föreslagna ledningen från Malmö till Hildesborg, under hvilken förutsättning kostnaden beräknats utgöra 12,600 kronor.

8:o) *Varekil—Hättan.*

Telegrafstyrelsen hade meddelat, att det, allt sedan telefonanläggningar på statens bekostnad först började utföras inom bohuslänska skärgården, inom den för sillfisket mest betydande delen af samma skärgård varit en enstämig önskan att erhålla en telefonstation å tull- och lotsplatsen Hättan i Stenkyrka socken af Tjörns härad. Ansökningar om denna telefonstations inrättande hade därför ock till Kongl. Maj:ts ingifvits under åren 1888 och 1889, hvarjemte såväl Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet som telegrafstyrelsen i afgifna utlåtanden förordat densamma.

Tull- och lotsplatsen Hättan vore belägen uti en trakt, som, enligt både innevarande och föregående sillfiskeperioders erfarenhet, företett ett det allra ymnigaste sillfiske, samt lämpade sig bäst för inrättandet af en för sillfiskets främjande i denna trakt afsedd telefonstation för allmänheten, på samma gång en sådan station der skulle erbjuda äfven en betydande förmån för sjöfarten från utrikes orter på Uddevalla. Saknaden af telefonstation på denna plats hade därför länge utgjort en stor olägenhet, som särskildt för sillfiskebedriften varit känbar och lagt hinder i vägen för inrättandet derstädes af nödiga förädlingsverk för sillens beredning till handelsvara.

För att i fullaste mått motsvara ändamålet ansåges Hättan böra införlifvas med rikstelefonnätet, och hade detta ansetts lättast och billigast kunna åstadkommas medelst anordnande af en dubbeltrådig ledning öfver Stockevik till Varekil, hvilken sistnämnda station redan under innevarande år komme i förbindelse med rikstelefonnätet, sedan 1892 års lagtima Riksdag anslagit medel till en ledning Göteborg—Varekil—Lysekil.

9:o) *Göteborg—Uddevalla.*

Sedan den interturbana telefonledningen Uddevalla—Grebbe stad—Strömstad, till hvars anläggning medel af Riksdagen anslagits, blifvit vid slutet af år 1891 till allmänhetens begagnande upplåten, hade abonnent-

antalet i de trakter, denna ledning berörde, i väsentlig grad ökats. Sålunda finnes dubbeltrådiga nät upprättade i såväl Strömstad som Grebbe-
stad, hvarjemte i Fjellbacka, Bovallstrand, Hunnebostrand, Hafstensund
med flera betydande fiskelägen smärre nät anordnats och stälts i för-
bindelse med rikstelefonnätet. För samtliga dessa orter hade det ansetts
af synnerlig vigt att erhålla en lätt kommunikation med de förnämsta af-
sättnings- och skeppningsorterna för fisken, särskildt Göteborg. Detta
läte sig dock svårligen göra, enär den mellan Uddevalla och Göteborg
befintliga ledningen till förfång för telegrafverkets abonnenter i norra
Bohuslän helt och hållet upptoges under de viktigaste affärstimmarne på
dagen af de samtal, som utväxlades mellan Uddevalla, Venersborg och Troll-
hättan, å ena sidan, samt Göteborg och det öfriga rikstelefonnätet, å den
andra. Framställningar hade därför hos telegrafstyrelsen blifvit gjorda
om beredande af en utfartsväg äfven för norra Bohusläns korrespondens
genom upprättande af ytterligare en förbindelseledning från Uddevalla till
Göteborg, hvilken ledning, med afseende på anläggningskostnaden, lämp-
ligast syntes bära uppläggas på den redan befintliga stolplinien mellan
dessa städer öfver Ljungskile, Stenungsund och Hisingen.

Vid föregående föredragningstillfällen, senast den 13 januari nästlidet år,
hade departementschefen, enligt hvad i statsrådsprotokollet vidare meddelas,
utvecklat de skäl, hvilka enligt hans åsigt gjorde det angeläget, att, sedan
staten öfvertagit uppgiften att ävägabrinda ett hela landet omfattande telefon-
nät, de hufvudledningar, hvilka skulle förbinda de olika landsdelarne med
rikstelefonnätet, komme till utförande, så fort omständigheterna det med-
gäfvade. Dessa skäl, grundade dels på de särskilda orternas berättigade
anspråk att utan längre dröjsmål än nödigt komma i telefonisk förbin-
delse med öfriga landsdelar, dels derpå att statens telefonnät, först sedan
det erhållit en sådan utsträckning, att det omfattade alla orter af bety-
denhet i landet, komme att utveckla sin hela betydelse för samfärdseln
och de ekonomiska intressena samt gifva full afkastning å det i dem
nedlagda kapitalet, behöfde departementschefen därför nu icke närmare
utveckla.

Såsom känt, hade vid anläggningen af statens telefonnät den grund-
sats under senare år blifvit följd, att anläggning och inköp af lokala
telefonnät samt kortare förbindelseledningar bekostats af upplånta medel,
medan deremot kostnaden för de ledningar, hvilka förbunde olika lands-
delar med hvarandra, eller de s. k. interurbana ledningarna, blifvit be-
stridd af medel, som lemnats såsom anslag utan återbetalningsskyldighet.
Grunden för denna åtskilnad hade varit den, att de medel, som nedlagts

i de lokala telefönnäten med tillhörande kortare förbindelseledningar, beräknats kunna af deras afkastning förräntas och inom en jemförelsevis kortare tid amorteras, hvaremot utsigt till enahanda resultat af trafiken å de långsträckta ledningarna, åtminstone inom den närmare framtiden, icke förefunnits. Derför att dessa ledningar icke under en längre eller kortare tid efter sin anläggning kunde ekonomiskt bära sig och sålunda, derest icke statens telefonväsende skulle komma på obestånd, måste åvägabringas utan att hänsyn dervid toges till möjligheten att det i dem nedlagda kapitalet skulle kunna förräntas och amorteras, finge det emellertid ingalunda betraktas som en gifven sak, att icke staten i en framtid borde kunna äfven af dessa ledningar påräkna tillbörlig afkastning.

Till upplysning i detta hänseende har departementschefen meddelat några sifferuppgifter angående två af de förnämsta interurbana telefonledningarna, nemligen linierna Stockholm—Göteborg och Stockholm—Malmö, utvisande att den förra linien kunde anses lemna 5,2 procent och den senare 2,6 procent å anläggningskapitalet.

De i statsrådsprotokollet anförda siffrorna, hvilka utvisade ett vida gynsamare ekonomiskt resultat af de ifrågavarande linierna, än man vid deras anläggning vågat hoppas, berättigade, enligt departementschefens förmenande, till antagandet, att, i mån som telefonväsendet hunne utveckla hela sin betydelse för samfärdseln och å de förnämsta sträckningarna så många ledningar anordnades, att de förmådde upptaga hela den trafik, som å dem ville söka sig fram, äfven de interurbana ledningarna komme att visa sig som ett ekonomiskt fördelaktigt företag.

Lika med telegrafstyrelsen ansåge departementschefen hänsynen till telefönnätets erforderliga utveckling kräfva, att, utöfver den på år 1894 belöpande sista femtedelen af 1889 års anslag för telefonledningar, för förstnämnda år, likasom för åren 1892 och 1893 egt rum, medel anvisades för åvägabringande af ett antal interurbana telefonledningar af större betydelse, och telegrafstyrelsen syntes hafva anført fullgiltiga skäl för valet af särskildt de nu föreslagna ledningarna.

Kongl. Maj:ts framställning om anvisande för 1894 af den på samma år belöpande andel af det år 1889 beviljade anslaget för anläggning af telefonledningar har icke gifvit anledning till någon utskottets erinran.

Beträffande åter Kongl. Maj:ts nya anslagsbegäran å 238,600 kronor, vill utskottet först och främst erinra, att Riksdagen förlidet år vid anmälan af sitt beslut att bifalla Kongl. Maj:ts då gjorda framställning om

ett extra anslag af 206,450 kronor till nya telefonledningar, ansåg sig i betraktande deraf, att de medel, hvilka under de senare åren stälts till telegrafverkets förfogande för utvidgning af statstelefonnätet, uppgått till högst ansevärd belopp, böra framhålla önskvärdheten af att vid stats-telefonväsendets vidare utveckling nödig varsamhet iakttoges. Med anledning af detta Riksdagens uttalande har utskottet låtit sig angeläget vara att efterse, huruvida de nu föreslagna nya ledningarna äro af den beskaffenhet, att anslag böra anvisas för deras åstadkommande. Vid pröfningen häraf har utskottet utgått från den uppfattning, som, enligt hvad departementschefen jemväl antydt, under de senare åren gjort sig gällande i fråga om sättet för beredande af medel till statens telefonbyggnader, eller att företrädesvis sådana ledningar böra bekostas med anslag utan återbetalnings-skyldighet, hvilka, ehuru för telefonnätet i dess helhet nödvändiga, på grund af sin långsträckthet eller till följd af andra omständigheter icke anses kunna lemna den afkastning, att anläggningskapitalet kan förräntas och på jemförelsevis kortare tid amorteras. Enligt hvad utskottet trott sig finna, uppfylles nu denna fordran bland de ifrågavarande telefonsträckningar allenast af linierna Norrköping—Vestervik—Oskarshamn, Sundsvall—Östersund, Malmö—Helsingborg samt Varekil—Hättan. Till de ledningar, som böra bekostas med anslag, anser utskottet äfven böra hänföras linien Malmö—Hildesborgs kabelhus, med hänsyn dertill, att densamma utgör en del af anknytningslinien mellan Sveriges och Danmarks telefontät, hvilken linie, hvad Danmark beträffar, kan antagas komma att med statsanslag utföras.

På grund af hvad nu blifvit anfördt får utskottet hemställa:

a) att Riksdagen må af det år 1889 beviljade anslaget, 750,000 kronor, för anläggning af telefonledningar, på extra stat för år 1894 anvisa återstående femtedelen med 150,000 kronor;

b) att Riksdagen må för anläggning af telefonledningar från Malmö till Hildesborgs kabelhus, från Norrköping öfver Vestervik till Oskarshamn, från Sundsvall till Östersund, från Malmö till Helsingborg och från Varekil till Hättan på extra stat för år 1894 bevilja 134,600 kronor; samt

c) att Kongl. Maj:ts framställning om anslag för anläggning af telefonledningar från Norrköping till Örebro, från Göteborg öfver Falköping till Sköfde, från Upsala öfver Sala till Norberg och från Göteborg till Uddevalla icke må vinna Riksdagens bifall.

Genomförande af öfverintendentsembetets nya organisation.

Ang. anslag
till genom-
förande af
öfverinten-
dentsembetets
nya organisa-
tion.

[8.]

9:o) Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen, i öfverensstämmelse med hvad förut egt rum, må för genomförande af öfverintendentsembetets nya organisation å extra stat för år 1894 anvisa ett belopp af 500 kronor.

Uppförande af nytt landsstatshus i Mariestad.

Ang. anslag
till uppförande
af nytt lands-
statshus i
Mariestad.

[9.]

10:o) Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till bestridande af kostnaden för uppförande af nytt landsstatshus i Mariestad bevilja ett extra anslag af 131,000 kronor, att utgå under två år och deraf anvisa 60,000 kronor för år 1894.

Vid föredragning inför Kongl. Maj:t af detta ärende har departementschefen anfört hufvudsakligen följande.

I skrifvelse den 30 maj 1891 hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län gjort framställning om anordnande af nya embetslokaler för länsstyrelsen, i hvilken skrifvelse Kongl. Maj:ts befallningshafvande till en början erinrat, hurusom genom kongl. brefvet den 5 februari 1808 bestämts, att nya embetslokaler för länsstyrelsen i Skaraborgs län borde å den landshöfdingebostället Marieholm tillhörande holmen med samma namn i ån Tidån uppföras i två skilda envåningsbyggnader af sten, den ena eller nuvarande kansliflygeln på det gamla kansliets stenfot och källrar, den andra eller den så kallade ränteriflygeln strax derbredvid, på andra sidan om infartsvägen till landshöfdingebostaden, allt efter förut uppgjorda ritningar och kostnadsförslag. Dimensionerna å dessa ännu i bruk varande tjänstelokaler vore enligt landskontorets uppgift den 12 mars 1840 för kansliflygeln 6 alnar i höjd från stenfoten till taklisten, 32 $\frac{1}{2}$ alnar i längd och 25 alnar i bredd samt för ränteriflygeln lika höjd och bredd, men 33 $\frac{1}{4}$ alnar i längden. På föranledande af den antagne byggnadsentreprenören hade dock redan vid en besigtning den 24 maj 1809 anmärkts, dels att någon kostnad af arkitekten ej beräknats för säker och varaktig grund å kanslihusets vestra sida, dels att arkitekten ansett den gamla grundmuren vara tillräcklig och pålitlig för den nya byggnaden, och dels att ingången till källrarne saknade tak, hvilket dock vore nödvändigt,

enär en del väggar måste hvila derpå. År 1810 hade ock anslag beviljats till de anmärkta bristernas afhjelpande. Afsyning, åtminstone å kansli-flygeln, hade egt rum den 9 december 1811, och hade arbetet då befunnits öfver hufvud försvarligt utfördt. Hofintendenten G. af Silléns berättelse öfver en besigtning i augusti 1816 visade dock, att kansli-flygelns grundmur, som förut burit allenast ett envånings trähus, men dåmera hade att uppbära det nya stenhuset med en alns ytter- och en half alns mellanmurar, redan hade fått en svår sättning å östra gafveln, midt igenom muren och upp till taklisten, hvarjemte andra sprickor funnos å huset; att äfven ränteriflygeln tagit sättning i sydöstra hörnet, så att fotmurens öfverkant var $7\frac{1}{2}$ tum lägre än vid det sydvestra hörnet och 5 tum lägre än vid det nordöstra; samt att nästan alla anmärkta bristfälligheter härledt sig från jordmånens löshet och icke med skäl kunde tillvitas entreprenören. Efter ytterligare besigtning å husen år 1819 hade år 1821 anvisats medel till ommurning af kansli-flygelns sydöstra hörn och till åtskilliga andra bättringsarbeten. Sedermera hade under årens lopp och särdeles under det senaste årtiondet ofta måst företagas arbeten till förekommande eller botande af sprickor å de båda embetshusen, och i förstnämnda afseende hade kansli-flygeln för åtskilliga år sedan längs insidan af dess södra långvägg uppe vid taklisten måst genomdragas med ett groft jernband. Då år 1883 i ränteriflygeln inlagts en brandbotten till arkivets skyddande, hade detta bidragit till förnyade sättningar, hvilka, oaktadt arkivet måst till större delen utrymmas, numera vore så väsentliga, att golvet i ett af rummen på en längd af $13\frac{1}{2}$ fot lutade mer än $7\frac{1}{2}$ tum och att ännu större lutning tycktes förekomma å sjelfva brandbotten. Enär båda flyglarnes gafflar låge endast 20 till 40 fot från Tidans begge grenar, vore antagligt, att jemväl de stora vexlingarna i nämnda ås vattenstånd inverkat ofördelaktigt på husens bestånd. För närvarande befunnes båda flyglarnes väggar, oaktadt årliga lagningar, å många ställen alltigenom sönderspruckna, så väl de yttre som äfven mellanväggarne.

Men utom det att sålunda verklig fara förefunnes för dessa två byggnaders framtida bestånd, vore de i följd af sin anordning för sitt ändamål alldeles olämpliga och för trånga. Genom deras fördelning i två skilda hus uppkomme flera olägenheter, såsom att räntmästaren och domänintendenten derigenom icke kunde meddela sig med landskontoret eller dettas personal med dem utan att passera två förstugor, två brotrappor och en öppen gårdsplan, att den förres lokal, hvori stora penningbelopp förvarades, låge alldeles isolerad i ändan af en temligen mörk korridor och sålunda lätt utsatt för hemligt eller öppet våld, hvilket kunde tänkas förekomma till och under den vanliga expeditionstiden, utan att för-

märkas af den öfriga landsstatspersonalen, samt att landskontorets arkiv måste förvaras till en del å den oeldade och mörka vinden i andra embetsflygeln och till den öfriga, större delen å en landshöfdingebostaden tillhörande spanmålsvind, som saknade ändamålsenliga fönster och hade sin trappuppgång förlagd i en spanmålsbod. Sjelfva kansliflygeln vore, i förhållande till den utveckling göromålen och derigenom äfven personalen numera uppnått, alldeles otillräcklig och oändamålsenlig. För den allmänhet, som skulle bevista offentliga förrättningar hos länsstyrelsen eller meddela sig med dess tjänstemän, likasom för vaktkonstaplar och fångförare med flere, som väntade på expedition, funnes ej annat förmak eller väntrum än förstugan. Denna saknade annat fönster än ett på sjelfva ytterdörren anbringadt samt innehölle på längden 19 fot och på bredden endast 8 fot, hvilket ringa utrymme ytterligare minskades genom skåp och vedbänkar. För landshöfdingen och länsnotarierna saknades egna rum. Landssekreteraren och ordinarie länsnotarien förfogade tillsammans öfver ett rum af 13 fots längd och lika bredd. För kanslipersonalen i öfrigt, som vanligen utgjordes af 10 till 11 personer utom vaktmästaren, funnes två rum, det ena $20 \times 17\frac{1}{2}$ fot, det andra 23×13 fot, uti hvilka det icke vore möjligt bereda erforderlig plats, så att på sista tiden en extra ordinarie tjänsteman måst anvisas plats i sessionssalen. Denna, som ursprungligen varit arkiv, hade väl en längd af 37 fot, men en bredd af endast $16\frac{1}{2}$ fot och en höjd af $10\frac{1}{2}$ fot samt upplystes blott af två, å ena kortväggen anbragta fönster. Landskontorspersonalen, utom landskamreraren och länsbokhållaren vanligen sex tjänstemän och en vaktmästare, förfogade öfver ett enda rum, $22\frac{2}{3}$ fot långt och $17\frac{1}{2}$ fot bredt, och länsbokhållaren hade ett genomgångsrum, 14×13 fot, med hvarje vägg upptagen af fönster och dörrar. I alla dessa rum, hvilkas ofvan nämnda mått vore blott approximativa, minskades det angifna utrymmet af en mängd hyllor, kassa- och dokumentskåp samt hängare för tjänstemännens ytterplagg.

Till lokalernas otillräcklighet komme ock andra olägenheter. Trots ofta företagna omsättningar af en del eldstäder trängde rök in i vissa rum, företrädesvis sessionssalen. Den dager, som kunde inkomma genom de i dagöppningen $5\frac{1}{12}$ fot höga och $3\frac{11}{24}$ fot breda fönstren i alnstjocka murar, vore i vissa rum otillräcklig, och genom de visserligen delvis hvälfda, men likasom sjelfva grundmurarne mycket gamla — antagligen från 1600-talet härstammande — källrarne trängde från den af Tidans stundom genomdränkta grunden upp i rummen en obehaglig och ohelsosam luft, vissa tider så intensiv, att verkligt illamående deraf ansetts uppkomma.

Ett utkast till embetslokalernas förändring och tillbyggnad hade

väl år 1880 lemnats af arkitekten J. F. Åbom; men detta förslag, som afsett de båda husens sammanbyggande till ett enda, då körväg till landshöfdingens bostad skulle beredas genom ett hvalf under husets mittparti, hade befunnits icke på långt när afhjelpa behovet af utrymme, då derigenom skulle tillkomma endast ett större arkivrum öfver nämnda hvalf samt fyra rum å nedra bottnen, hvart och ett endast 11 fot bredt, eller ens i någon afsevärd mån förebygga öfriga anmärkta bristfälligheter. De ifrågavarande byggnadernas förut antydda bristfälliga beskaffenhet hade dessutom gjort detta förslag alldeles oantagligt.

Af hvad sålunda blifvit upplyst och anfördt ansåg Kongl. Maj:ts befallningshafvande otvetydigt framgå, att nya och bättre embetslokaler vore för länsstyrelsen oundgängligen nödiga och att detta behof icke kunde fyllas annorledes än genom fullständig nybyggnad.

I fråga om platsen härför hade tanken naturligen i främsta rummet ledts till den holme, der residenset och de nuvarande landsstatsbyggnaderna vore belägna och hvarest utrymme ej skulle saknas, såvida icke förut befintliga byggnaders läge och beskaffenhet funnes utgöra hinder för en sådan anordning. Antagligen kunde emellertid icke någon ändamålsenlig nybyggnad å holmen åstadkommas, utan att de båda nuvarande landsstatshusen först nedrefves, men i sådan händelse måste embetslokaler under hela byggnadstiden förhyras, hvilket blefve förenadt med icke obetydliga svårigheter. Enligt hvad förut blifvit antydt, funnes dessutom anledning befara, att grunden å holmen icke vore lämplig för uppförande af ett större stenhus.

Under förutsättning att residensholmen funnes icke böra till byggnadsplats användas, hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansett, att ett landsstatshus kunde lämpligen uppföras antingen uti den till residenset hörande, i närheten af länsfängelset, invid landsvägen och midt emot Kungsgatan belägna parken Alhagen eller inom staden Mariestads område; och hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande hos stadens fullmäktige gjort framställning, huruvida de i sistberörda händelse skulle vara villige att upplåta lämplig byggnadstomt. Till svar härå hade fullmäktige beslutit att till uppförande af nya embetslokaler för länsstyrelsens behof kostnadsfritt till kronan för everdlig tid upplåta, efter myndigheternas egna val, 3 eller 4 af de i kvarteret B. a liggande tomterna n:is 154—159 med tillhörande förgårdar under vilkor, att de med ifrågavarande jordafträdelse förenade kostnader af hvad beskaffenhet som helst borde gäldas af kronan, att tomterna af kronan vederbörligen inhägnades med staket, samt att inhägnaden för framtiden underhölles.

Då emellertid för ett närmare bedömande af de antydda alternativen

samt det enas eller andras företråde erfordrades stödet af en på verklig sakkunskap grundad undersökning jemte upprättande af alternativa ritningar och kostnadsförslag, hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande anhållit, att sådan undersökning måtte företagas samt att, efter det förslag i ämnet blifvit godkänt, nödiga medel måtte beredas för företagets utförande.

Efter det öfverintendentsembetet erhållit befallning att öfver berörda framställning afgifva utlåtande, hade embetet — fortsätter departementschefen — från orten infordrat uppgift om antalet, den ungefärliga storleken och det lämpligaste läget af de för länsstyrelsen erforderliga lokaler, hvarjemte genom en af embetets tjänstemän med Kongl. Maj:ts befallningshafvande på platsen öfverlagts såväl rörande de två af länsstyrelsen föreslagna byggnadsplatserna för det tillämnade huset, den ena i Alhagen och den andra inom kvarteret B.a i Mariestad, som ock beträffande en genom embetets försorg för nämnda byggnad uppgjord eskissritning. Derefter hade embetet, enär åtskilliga anmärkningar mot berörda eskissritning uppkommit, låtit med ledning af desamma utarbета ny planeskiss till ifrågavarande byggnad, afsedd att tillämpas vare sig å den ena eller den andra af de båda föreslagna byggnadsplatserna. Vid öfversändande till Kongl. Maj:ts befallningshafvande af sist omfördälda ritning hade öfverintendentsembetet, jemte begäran om yttrande beträffande densamma, tillika anhållit, det Kongl. Maj:ts befallningshafvande ville låta undersöka, hvilkendera byggnadsplatsen kunde från olika synpunkter finnas tjenligast, under iakttagande att i fråga om platsen inom staden Mariestad *hela* kvarteret B.a finge för ändamålet disponeras. I skrifvelse till embetet af den 17 oktober 1891 hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande derefter tillkännagifvit, att stadsfullmäktige i Mariestad, för uppförande af nytt landsstatshus, genom beslut den 9 i samma månad, hvilket beslut, enligt hvad öfverintendentsembetet sedermera erfarit, icke öfverklagats, under vissa vilkor upplåtit hela förenämnda kvarter B.a samt att Kongl. Maj:ts befallningshafvande låtit genom sakkunnig person, byggmästaren A. E. Ahlström, verkställa undersökningar å båda de föreslagna byggnadsplatserna. Enligt det af denne afgifna yttrande hade vid undersökningarna utrönt, att å platsen i parken Alhagen byggnadens midtparti skulle komma att, derest broarne till Marieholm omlades i Kungsgatans i Mariestad riktning och samma gata rakt framdroges, ligga midt för slutet af denna gata; att vid såväl gräfnings som borrhning till omkring 2,5 meters djup grunden å nyssnämnda plats befunnits bestå af mosand, större och mindre sten samt i södra delen af berg; att dränering svårligen kunde ske på denna plats, emedan vid afvägning befunnits, att vattnet i ån Tidån vid vårflöde stege ända till en meter under byggnadsplatsens jordyta; att å denna tomtplats bygg-

nadens södra gafvel komme ungefär 1,5 meter in på vägen till Marieholms kungsgård och den norra gafveln endast omkring 16 meter från det derinvid belägna länsfängelsets inkörspport, dervid närheten till fängelsebyggnaden icke kunde undvikas, utan att den ifrågasatta byggnaden flyttades så långt vesterut, att den komme i en sänkning, dit Venerns vatten någon gång stege; att i kvarteret B.a i Mariestad grunden vid borring funnits bestå af lera till 5 à 6 meters djup och derunder af fast grusbotten; samt att dränering vore på denna plats lätt, emedan kloakledning funnes i närheten.

På grund af hvad sålunda förekommit, hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordat omförmälda kvarter såsom plats för den nya landsstatsbyggnaden.

Med iakttagande af vissa af länsstyrelsen vid den uppgjorda förslagsritningen framställda erinringar hade derefter öfverintendentsembetet låtit upprätta och med skrifvelse den 1 december 1891 till Kongl. Maj:ts pröfning insändt fullständiga ritningar jemte kostnadsförslag till det ifrågasatta landsstatshuset, slutande å ett belopp af 143,000 kronor. Enligt den till ritningarna hörande beskrifningen skulle byggnaden komma att uppföras af tegel i två våningar på gråstenssockel och gråstensgrund, lagd på bjelkrust; källare och arkivrum hvälfvas; fasaderna skulle putsas med kalkbruk och yttertaket täckas med svart jernplåt; bottenvåningen skulle innehålla lokaler för ränteri, landtmäterikontor, domänintendent, vaktrum och bostad för vaktmästare samt en genomgående korridor; till öfre våningen skulle leda förutom hufvudtrappan en trappa i vardera änden af korridoren; öfre våningen skulle innehålla sessionssal, rum för landshöfdingen, landskamrerare, landskontor, länsbokhållare, landskansli, landssekreterare, notarier och ett par arkivrum äfvensom en genom hela huset gående korridor; jordvåningen, till hvilken skulle utifrån leda två breda trappor å husets gaflar och en trappa från bottenvåningen invid vaktmästarebostaden, skulle inrymma klosettrum, hushållskällare, ångpannerum och bränsleförråd; och skulle byggnaden förses med värmeledning och ventilation.

Hvad anginge den beräknade kostnaden för ifrågavarande landsstatshus, 143,000 kronor, öfverstege, anmärker departementschefen, denna summa kostnadsförslaget till det Kongl. Maj:ts pröfning af öfverintendentsembetet den 1 december 1891 underställda landsstatshuset i Luleå, hvilket kostnadsförslag slutade å 102,000 kronor, med 41,000 kronor.

Denna ökade kostnad för landsstatshuset i Mariestad föranleddes,

enligt hvad öfverintendentsembetet anmält, dels af dyrare grundläggning	kronor 13,784: —
dels af uppvärmning hufvudsakligen medelst värmeapparat i stället för med kakelugnar, hvilken förstnämnda anordning i Mariestad ansetts lämpligare	> 10,850: —
dels ock genom stensättning af källare	> 500: —
	25,134: —

efter afräkning af hvilken tilläggskostnad skilnaden mellan de beräknade kostnaderna för de ifrågasatta landsstatshusen i Luleå och Mariestad blifver 15,866 kronor, beroende förnämligast af husets i Mariestad större dimensioner, begärda af länsstyrelsen; dock borde nämnda skilnad kunna än ytterligare minskas, derest uppvärmningen medelst kakelugnar blefve tillämplad i vidsträcktare mån, dervid likväl embetet erinrat, att genom uppvärmning medelst ånga i förevarande fall vunnes en besparing af bränsle, hvilken ej vore lika af nöden i Luleå, der tillgången på ved vore rikligare och priset å densamma för ty billigare.

Af den lemnade utredningen framginge, att de två byggnader, i hvilka länsstyrelsens i Skaraborgs län embetslokaler vore inrymda, befunne sig i ett skick, som kunde betecknas såsom i hög grad bristfälligt. Härtill komme, att sjelfva embetslokalerna, som delvis vore mörka och osunda, erbjöde alldeles otillräckligt utrymme för den personal, som numera erfordrades för handläggning af göromålen hos länsstyrelsen i detta län, ett af landets folkrikaste, hvarförutom betryggande förvaringsrum för ränterikassa och arkiv saknades. Dessa omständigheter i förening syntes departementschefen icke lemna något utrymme för tvifvel om nödvändigheten deraf, att nytt landsstatshus med det snaraste uppfördes, och departementschefen tvekade därför icke att understödja Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i sådant afseende gjorda framställning.

Hvad beträffade valet mellan de olika byggnadsplatser, om hvilka i ärendet varit fråga, ansåge sig departementschefen, med hänsyn till den härom verkställda utredningen, lika med Kongl. Maj:ts befallningshafvande böra förorda platsen i kvarteret B. a i Mariestad, hvilket kvarter stadsfullmäktige i nämnda stad erjudit sig att utan köpeskilling med full eganderätt öfverlåta till kronan.

Vid de upprättade ritningarna och kostnadsförslagen hade departementschefen i hufvudsak icke annat att erinra, än att det syntes honom tvifvelaktigt, huruvida den föreslagna uppvärmningen medelst värmeapparat vore att föredraga framför uppvärmning medelst kakelugnar. Såsom af det förut anförda framginge, vållades häraf en ökad kostnad af 10,850

kronor. Visserligen skulle, enligt hvad öfverintendentsembetet anført, genom uppvärmning medelst ånga vinnas en besparing af bränsle, men då utredning saknades angående storleken af denna besparing och företrädet i öfrigt af den centrala uppvärmningen, hvilken icke funnes införd i något annat landsstatshus, åtminstone kunde sägas utgöra föremål för delade meningar, ansåge departementschefen sig böra förorda, att den af sagda uppvärmningssätt föranledda ökade kostnaden uteslötes från kostnadsförslaget. Detta borde för öfrigt äfven minskas med kostnaden för ritningarnas och kostnadsförslagets upprättande, hvilken kostnad, jemlikt kongl. bref den 16 sistlidne december, med 1,300 kronor anvisats å sjunde hufvudtitelns anslag till extra utgifter. Med iakttagande af dessa reduktioner skulle den beräknade kostnaden minskas med i rundt tal 12,000 kronor till 131,000 kronor.

Genom hvad till statsrådsprotokollet blifvit i ämnet meddeladt anser utskottet vara till fullo ådagalagdt, att behofvet af ett nytt landsstatshus för Skaraborgs län är synnerligen trängande; och, enligt utskottets uppfattning, tala öfvervägande skäl för, att det nya huset uppföres å den tomt, stadsfullmäktige i Mariestad erbjudit sig att för ändamålet kostnadsfritt upplåta.

Hvad åter angår den för huset beräknade kostnaden, så synes denna, äfven om hänsyn toges till att länet är ett af de till invånareantal största i riket, vara väl stor vid jmförelse med hvad Riksdagen anvisat till dylika byggnader inom andra län. Med afseende härå och då utskottet derjemte vid granskning af kostnadsförslagets detaljer funnit, att prisen å vissa slag af byggnadsmateriel och arbeten upptagits allt för höga, har utskottet ansett sig böra ifrågasätta en nedsättning i det äskade byggnadsanslaget. I sådant hänseende har utskottet föreställt sig, att, om ett belopp af 125,000 kronor ställes till Kongl. Maj:ts förfogande för ändamålet, därför borde kunna uppföras en byggnad med tillräckliga dimensioner och af fullt tillfredsställande beskaffenhet i öfrigt. Utan öfverskridande af denna summa borde äfven kunna anordnas uppvärmning medelst värmeapparat i stället för kakelugnar, hvilket förstnämnda slag af uppvärmning utskottet anser vara att föredraga inom byggnader af nu ifrågavarande slag.

Derest totalkostnaden för det nya landsstatshuset, på sätt utskottet föreslår, begränsas till 125,000 kronor, synes det belopp, som bör anvisas för år 1894, kunna nedsättas till 55,000 kronor.

På grund af hvad nu blifvit anfördt får utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen till uppförande af nytt landsstatshus i Mariestad beviljar ett anslag af 125,000 kronor samt deraf på extra stat för år 1894 anvisar 55,000 kronor.

Den lokala förvaltningen af statens jordbruksdomäner.

Ang. anslag till den lokala förvaltningen af statens jordbruksdomäner.

[10 o. 11.]

11:o) Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning hemställer utskottet

- att Riksdagen må å extra stat för 1894 anvisa
- a) till aflöning åt domänintendenter och för uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna 45,000 kronor; samt
  - b) till resekostnader vid domänförvaltningen såsom förslagsanslag 40,154 kronor.

Byggnadsarbeten och inventarier vid skogsinstitutet.

Ang. anslag till byggnadsarbeten och inventarier vid skogsinstitutet.

[12.]

12:o) Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte till bestridande af kostnaden för byggnadsarbeten och anskaffande af inventarier vid skogsinstitutet i enlighet med upprättadt kostnadsförslag bevilja ett extra anslag för år 1894 af 15,000 kronor.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet inhemtas, har departementschefen vid föredragning inför Kongl. Maj:t af ifrågavarande ärende till en början erinrat, hurusom nästlidet års lagtima Riksdag på framställning af Kongl. Maj:t godkänt definitiv stat för det dittills endast provisoriskt anordnade skogsinstitutet. I sammanhang med fastställande af denna stat hade Kongl. Maj:t, med anslutning till en af domänstyrelsen i dess förslag till organisation af skogsinstitutet framställd, af Riksdagen i dess skrifvelse angående reglering af riksstatens sjunde hufvudtitel biträdd mening, genom kongl. bref den 3 juni samma år anbefalt domänstyrelsen att inkomma med förslag till anordnande vid skogsinstitutet af speciella kurser för sådana ynglingar, som önskade utbilda sig till privata skogsförvaltare.

I skrifvelse den 27 påföljande september hade domänstyrelsen anført, att skogsinstitutets lokaler å kongl. Djurgården invid hufvudstaden redan

för den nuvarande undervisningen visat sig i viss mån otillräckliga och komme att blifva detta ännu mera efter anordnande af de ifrågasatta kurserna för bildande af privata skogsförvaltare, hvarför institutets lokaler borde med det snaraste försättas i fullt nöjaktigt skick. Enligt ett af institutets direktör uppgjort förslag, mot hvilket domänstyrelsen åtminstone i hufvudsak icke haft något att erinra, skulle detta ändamål vinnas dels genom tillbyggnad vid hufvudbyggnadens ena flygel, dels ock genom vissa förändringar inom de nuvarande lokalerna, för hvilket allt, jemte anskaffande af en del nya inventarier, beräknats en kostnad af 15,000 kronor. Domänstyrelsen hade därför hemställt, att Kongl. Maj:t måtte af Riksdagen äska ett extra anslag å berörda belopp för byggnadsarbete och inventarier vid skogsinstitutet; och hade styrelsen tillika, för det fall att anslaget beviljades, uttalat såsom önskvärdt, att arbetet måtte kunna begynna redan innevarande år och att därför de medel, som inom anslagsbeloppet till äfventyrs kunde komma att under nämnda år erfordras, måtte få af statskontoret i mån af behof förskjutas.

Af det upprättade förslaget till byggnadsarbeten m. m. vid skogsinstitutet jemte tillhörande ritningar framginge, anför departementschefen, att med den föreslagna tillbyggnaden vid hufvudbyggnadens sydöstra flygel afsåges att vinna en ritsal med plats för trettio elever och en stor föreläsningssal, som tillika kunde användas för de biologiska samlingarna. Vidare skulle de förutvarande lokalerna ändras, så att de blefve rymligare och försedda med särskilda utgångar, hvarjemte de stora arbetsborden i de gamla lärosalarne skulle utbytt mot mindre skrymmande pulpeter och diverse ny inredning anskaffas. Såväl ritningarna som kostnadsförslaget innehölle två alternativ, slutande det ena å en kostnadssumma af 14,000 kronor och det andra, hvilket direktören vid skogsinstitutet ansett böra föredragas, å 13,640 kronor. Dertill komme för inredning och för inköp af inventarier en summa af 1,360 kronor, så att kostnaden för samtliga ifrågasatta åtgärder skulle uppgå till förut omförmälda belopp af 15,000 kronor.

Under afbidan på lösningen af frågan om skogsinstitutets definitiva organisation och den dermed sammanhängande om orten för institutets förläggning hade — fortsätter departementschefen — inga andra kostnader ansetts böra nedläggas på institutets nuvarande byggnader än de för deras underhållande nödtorftigaste. Då det efter nästlidet års lagtima Riksdag i ämnet fattade beslut vore afgjort, att skogsinstitutet fortfarande komme att vara förlagdt i Stockholm, mötte emellertid ur denna synpunkt intet hinder för verkställande af de föreslagna förändringsåtgärderna, hvilka, enligt hvad af det förut anförda framginge, i väsentlig mån voro för-

anledda af behovet att bereda erforderlig lokal för anordnande af de ifrågasatta speciella kurserna för utbildande af privata skogsförvaltare. Visserligen vore ännu icke definitivt beslut fattadt rörande sistnämnda fråga, men något tvifvel syntes departementschefen icke böra råda derom, att, sedan på grund af den domänstyrelsen meddelade befallning plan för dylika kurser blifvit upprättad, dessa kurser ock borde komma till stånd.

Utskottet, som anser önskvärdt, att de tillämnade kurserna för utbildande af privata skogsförvaltare snarast möjligen taga sin början, är för sin del öfvertygad om nödvändigheten af det ifrågasatta byggnadsföretaget; och då utskottet icke heller funnit anledning till någon anmärkning mot förslagens detaljer, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, till bestridande af kostnaden för byggnadsarbeten och anskaffande af inventarier vid skogsinstitutet i enlighet med upprättadt kostnadsförslag, bevilja ett extra anslag för år 1894 af 15,000 kronor.

Skogsodlingens befrämjande.

Ang. anslag
till skogs-
odlingens
befrämjande.

13:o) Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning hemställer utskottet,

[13.]

att Riksdagen — i likhet med hvad för de senare åren egt rum — må för år 1894 för skogsodlingens befrämjande bevilja ett extra anslag af 25,000 kronor, att ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas landsting eller hushållningssällskap, som understödja enskilde skogsodlare genom tillhandahållande af skogsfrö och plantor till billigt pris eller beredande af kostnadsfritt biträde vid skogsodlingsarbeten, dock med vilkor att statsbidrag icke må till något län utgå med högre belopp, än hvad landsting och hushållningssällskap tillsammans eller endera af dem för ändamålet anslagit, ej heller till högre belopp än 2,000 kronor för hvarje landstingsområde.

14:o) I en inom Andra Kammaren af herr *J. Anderson* i Tenhult väckt motion (n:o 131) har föreslagits, Ang. ifrågasatt skrifvelse till Konungen med begäran om utredning och förslag rörande indragning af kammarkollegium m. m.

dels att Riksdagen måtte i skrifvelse anhålla, ej mindre att Kongl. Maj:t ville låta utreda och för nästkommande Riksdag framställa förslag om indragning af kammarkollegium, dervid, om så funnes nödigt, i dess ställe och i samma lokal borde inrättas en mindre kameralbyrå med 3, högst 4 tjenstemän utom arkivarie och vaktbetjening, än äfven att under tiden inga tjenstemän i kammarkollegium måtte tillsättas annorlunda än på förordnande,

dels ock att Riksdagen måtte besluta att till frågans behöriga utredande anvisa ett förslagsanslag af 5,000 kronor.

Beträffande de skäl, motionären anført till stöd för sitt förslag, hänvisar utskottet till sjelfva motionen.

Då flera år återstå, tills den nu pågående grundskatteafskrifningen hunnit fullständigt genomföras, samt det dessförinnan icke lär kunna med visshet bedömas, huruvida och i hvad mån någon minskning af antalet embets- och tjenstemän i kammarkollegium kan i följd af skatteförenklingen blifva möjlig, har utskottet, med fästadt afseende jemväl derå, att den nya väglagen, hvilken torde komma att för kollegium medföra afsevärdt ökad arbete beträffande vägrågor, från och med 1895 års början skall tillämpas, ansett den nuvarande tidpunkten icke lämplig för en framställning till Kongl. Maj:t i motionens syfte, utan hemställer,

att herr *Andersons* ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 3 mars 1893.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Det skulle här antecknas, att herr *S. G. von Friesen* icke deltagit i förestående hufvudtitels slutbehandling inom utskottet.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1893 års riksstat anslår:						
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.		S u m m a.		
		Friheter och kyrkotonde.				
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
17,000	—	—	—	17,000	—	Departementschefen .....
64,000	—	—	—	64,000	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli .....
122,100	—	—	—	122,100	—	Kammarkollegium .....
102,800	—	—	—	102,800	—	Statskontoret .....
174,000	—	—	—	174,000	—	Stämpelomkostnader, <i>förslagsanslag</i> .....
140,000	—	—	—	140,000	—	Kostnader för allmänna bevillningens uttaxering, ...
20,300	—	—	—	20,300	—	Mynt- och kontrollverken .....
5,400	—	—	—	5,400	—	Omkostnader för kontrollverket, <i>förslagsanslag</i> .....
169,600	—	—	—	169,600	—	Kammarrätten .....
35,500	—	—	—	35,500	—	Öfverintendentsembetet .....
7,443,500	—	—	—	7,443,500	—	Postverket, <i>förslagsvis</i> beräknadt att utgå direkt af Ökas med .....
1,350,000	—	—	—	1,350,000	—	Telegrafverket, <i>reservationsanslag</i> , att af telegrafmedlen Ökas med .....
2,548,000	—	—	—	2,548,000	—	Tullverket, <i>förslagsanslag</i> , att af tullmedlen direkt Ökas med .....
1,900,000	—	—	—	1,900,000	—	Ersättning till städerna för mistad tolag, <i>förslagsanslag</i> .....
94,000	—	—	—	94,000	—	Domänstyrelsen .....
989,400	—	—	—	989,400	—	Skogsväsendet:
						<i>Bestämmt anslag:</i>
						För skogsstaten .....
						> statens skogsläroverk .....
Trp:t	15,175,600	—	—	15,175,600	—	

Litt. A.

riksstatens Sjunde hufvudtitel.

		Förslag till blifvande riksstat:					
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.		S u m m a.	
				Friheter och kyrkotionde.			
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
		17,000	—	—	—	17,000	—
		64,000	—	—	—	64,000	—
		122,100	—	—	—	122,100	—
		102,800	—	—	—	102,800	—
		174,000	—	—	—	174,000	—
förslagsanslag		140,000	—	—	—	140,000	—
		20,300	—	—	—	20,300	—
		5,400	—	—	—	5,400	—
		169,600	—	—	—	169,600	—
		35,500	—	—	—	35,500	—
postmedlen. Nuvarande belopp	7,443,500: —						
	198,500: —	7,642,000	—	—	—	7,642,000	—
direkt utgå. Nuvarande belopp	1,350,000: —						
	20,000: —	1,370,000	—	—	—	1,370,000	—
utgå. Nuvarande belopp	2,548,000: —						
	26,000: —	2,574,000	—	—	—	2,574,000	—
		1,900,000	—	—	—	1,900,000	—
		94,000	—	—	—	94,000	—
447,208: —							
47,700: —		494,908: —					
Trp:t 494,908: —		14,430,700	—	—	—	14,430,700	—

1893 års riksstat anslår:					
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.		S u m m a.	
		Friheter och kyrkotionde.			
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Trp:t 15,175,600	—	—	—	15,175,600	—
12,000	—	—	—	12,000	—
30,000	—	—	—	30,000	—
200,000	—	—	—	200,000	—
21,550	—	6	—	21,556	—
15,000	—	—	—	15,000	—
450,000	—	—	—	450,000	—
12,000	—	—	—	12,000	—
25,000	—	—	—	25,000	—
45,000	—	—	—	45,000	—
20,000	—	—	—	20,000	—
400,000	—	—	—	400,000	—
36,810	—	—	—	36,810	—
32,000	—	—	—	32,000	—
60,000	—	—	—	60,000	—
Summa 16,534,960	—	6	—	16,534,966	—

Förslagsanslag:
Till ålderstillägg åt skogsstaten och skogsinstituten
Reservationsanslag:
Till enskilda skogsundervisningen .....
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande
Nuvarande belopp .....
Ökas med .....

Till belöningar för rofdjurs dödande, *förslagsanslag* ..
Lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i
Byggnader och reparationer, *reservationsanslag* .....
Städers friheter, *förslagsanslag* .....
Observations- och uppbördsprocenter m. m., *förslags-*
Kontroll å tillverkningsavgifter, *förslagsanslag* .....
För kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter,
Restitutioner, *förslagsanslag* .....
Ålderstillägg, *förslagsanslag* .....
Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag* .....
Postafgifter för tjänstebref och dylika försändelser,
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslagsanslag*
Extra utgifter, *reservationsanslag* .....
Kongl. operan .....

		Förslag till blifvande riksstat:					
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.		S u m m a.	
				Friheter och kyrkotionde.			
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
	Trp:t 494,908: —	14,430,700	—	—	—	14,430,700	—
tets lärarepersonal	84,400: —						
	8,600: —						
af skogsväsendet i allmänhet.	401,492: —						
	29,600: —	431,092: —	439,692: —	1,019,000	—	1,019,000	—
		12,000	—	—	—	12,000	—
Stockholm, förslagsanslag		30,000	—	—	—	30,000	—
		200,000	—	—	—	200,000	—
		21,550	—	6	—	21,556	—
anslag		15,000	—	—	—	15,000	—
		450,000	—	—	—	450,000	—
förslagsanslag, högst		12,000	—	—	—	12,000	—
		25,000	—	—	—	25,000	—
		45,000	—	—	—	45,000	—
		20,000	—	—	—	20,000	—
förslagsanslag		400,000	—	—	—	400,000	—
		36,810	—	—	—	36,810	—
		32,000	—	—	—	32,000	—
		60,000	—	—	—	60,000	—
	Summa	16,809,060	—	6	—	16,809,066	—

Bl. Litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
Sjunde hufvudtitel.**

	Kronor	ö.
Finansdepartementet.		
Finansdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli:		
Till arvode för en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå	4,000	—
Statskontoret:		
Ersättning för af statskontoret gjorda förskott	244,080	—
Anläggning af telefonledningar:		
För anläggning af telefonledningar	150,000:	—
» » » » från Malmö till Hildesborgs kabelhus, från Norrköping öfver Vestervik till Oskarshamn, från Sundsvall till Östersund, från Malmö till Helsingborg och från Varekil till Hättan	134,600:	—
	<u>284,600</u>	—
Öfverintendentsembetet:		
För genomförande af dess nya organisation	500:	—
» uppförande af nytt landsstatshus i Mariestad	55,000:	—
	<u>55,500</u>	—
Domänstyrelsen:		
Till afföning åt domänintendenter och uppehållande af domängöröromålen hos länsstyrelserna	45,000:	—
» resekostnader vid domänförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	40,154:	—
	<u>85,154</u>	—
Diverse anslag:		
Till byggnadsarbeten och inventarier vid skogsinstitutet...	15,000:	—
» skogsodlingens befrämjande	25,000:	—
	<u>40,000</u>	—
Summa	713,334	—